

RECEIVED

JUL 19 1983

STATE HISTORICAL SOCIETY

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 14

KETVIRTADIENIS, LIEPOS (JULY) 7, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

MIESTŲ MERAI APIE MOKESČIUS PRIEŠ RĖMIMĄ IŠAIŠKINO

Miestų merai, susirinkę Denveryje į metinę konferenciją, pasisakė už karinio biudžeto apkarpyimą. Miestuose gausėja skurdžių, reikia juos gelbėti, reikia plėsti socialinio aprūpinimo programos, o ne eikvoti bilijonus dolerių raketoms ir visokiausioms bomboms.

Būdinga pažymėti, kad tokios nuomonės buvo daugiausia didelių miestų merai, o mažesnių miestų, kur skurdas ne taip aktualus, šiai nuomonei buvo abejingi. Jie stovėjo už šalies "saugumą" per ginklavimąsi.

Šauniai merų konferencijoje laikėsi už pažangą Čikagos meras Harold Washingtonas. Gary, Ind., merui daugiausia rūpėjo, kas daryti su nedarbu.

•••

Išties, mokesčiai žmones spaudžia. Ir labiausia spaudžia, kad mokesčiais surinktų pinigų bilijonai eina kariniams reikalams, o žmonėms naudos iš to nėra ne už sudilusį grašį.

Karinės pramonės apologetai sako, jog ginklavimasis palaiko krašto ekonomiką, duoda žmonėms darbo. Bet Council on Economic Priorities tyrinėjimų duomenimis, taip nėra.

Ypač ginklavimasis nieko gero neduoda nedarbo mažinimui. Pagal minėtus duomenis, už bilijoną dolerių užsakymas ginklų duota tik 28,000 žmonių darbo, bet jeigu bilijonas būtų skirtas švietimui, tai duotų net 71,000 žmonių darbo. O dar blogiau, karo pramonei daugiausia dirba aukštos kvalifikacijos darbininkai, o bedarbiai daugiausia žemos kvalifikacijos, karinėje pramonėje jiems darbo beveik nėra.

•••

Čikagos katalikų moterų konferencijos dalyvės sakė, nežiūrint kad mieste per labdaringas draugijas alkaniems žmonėms dykai esti išdalinama milijonai svarų maisto produktų, biednų žmonių nedavalgymas nemažėja.

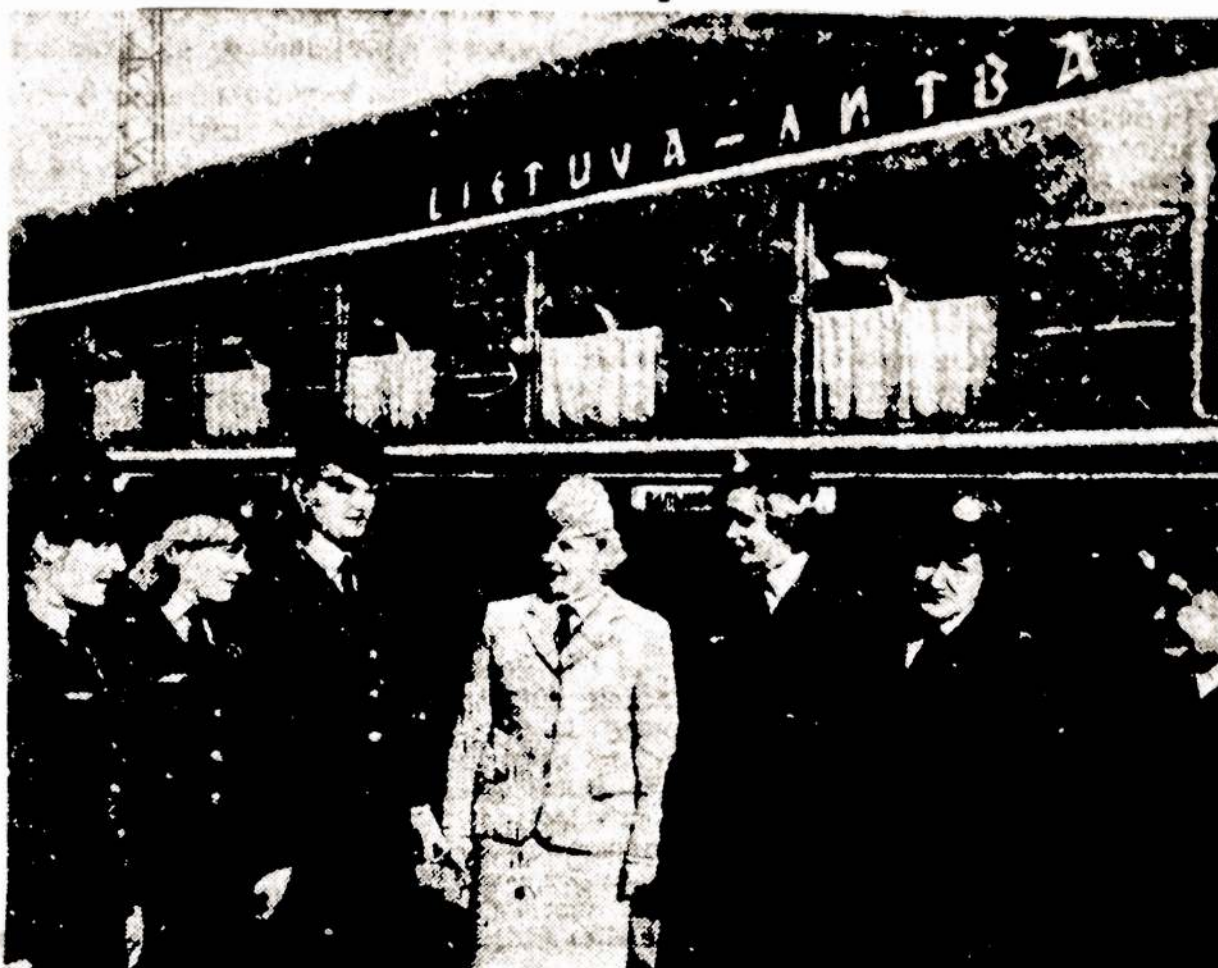
Vargiai ar kada pradės mažėti. Illinois valstijos ekonomikos tyrinėtojų pranašavimu, valstijoje 10 procentų nedarbo lygis tęsis iki 1985 metų. Gi bedarbis, kai išsenka jam nedarbo kompensacija, turi kreiptis į labdarinę draugiją, kad gautų dykai pavalgyti. Iki 1985 metų, nėra abejonės, tokių vis daugės ir daugės.

•••

Daugiausia Amerika eikvojasi ginklavimuisi, bet nemažai eikvojasi ir remimu reakcinių režimų a la Salvadore. Atlantos mieste Presbyterionų bažnyčios asamblėja pasisakė už nutraukimą paramos Salvadore reakciniam režimui.

Tokių pasisakymų prieš Salvadore reakcinio režimo rėmimą yra

Firminis traukinys "Lietuva"

Nuotraukoje: "Lietuvos" traukinio brigada

Tarybų Sąjungoje firminiais traukiniais vadinami keleiviniai traukiniai atitinkantys tam tikrus komforto reikalavimus ir išties metus kursuojantys iš sąjunginių respublikų sostinių, miestų didvyrių, kraštų ir sričių centrų į šalies sostinę Maskvą.

Toks traukinys į Maskvą kursuoja ir iš Vilniaus. Jis vadinasi "Lietuva". Iš Vilniaus į Maskvą jis 943 kilometrus nuvažiuoja per 13 valandų 22 minutes. Jo sąstatą sudaro 18 vagonų. Traukinio langu užuolaidėlių piešiniai vaizduoja Gedimino pilį, Kauno rotušę, Klaipėdos švyturį, Trakų pilį. Ant baltomis staltiesėmis užtiestų staliukų stovi vienodos vazos su pavasarinio gėlių puokštėmis. Tiems, kurie šiuo traukiniu važiuoja pirmą kartą, per radiją praneša, kad traukinyje yra žaislų kambarys vaikams, paslaugų kampeles susitvarkyti drabužiams, biblioteka, vaistinė, restoranas, kur galima pavakarieniauti. Traukinio viršininkė stotims perduoda žinias apie turimas laisvas vietas, tvarko radijo aparatūrą, palydovams padeda spręsti nelaukiami iškilusias problemas. Traukinio palydovės baigusios specialius kursus, ne tik kaip išduoti keleiviams patalines bei įspėti kur išlipti, o ir kad mokėtų kaip bendrauti su žmonėmis, kad būtų susipažinusių

daug, ir vis daugėja. Netgi ir kai kurie senatoriai bei kongresmanai prieš rėmimą, nes pinigais sukilusios tenai liaudies negalima bus prievarta nuraminti.

Anot Presbyterionų bažnyčios atstovų, ten reikalinga ne kova su plintančiu komunizmu, o su didėjančiu žmonių skurdu.

•••

Aukščiausiasis teismas išaiškino, kad moteris turi teisę nutraukti nėštumą, vadinasi, pasidaryti abortą. Toks teismo išaiškinimas, žinoma, nemažas antausis archaizmo šalininkams.

S. J. Jokubka

su šiuolaikinių vagonų įrengimais ir jų eksploatacijoje, gerai orientuoti si kiekvienoje situacijoje.

Vakare 10 val. 30 minučių traukinyje išjungiami radijo aparatai. Miegantiems reikalinga tyla. Vidurnaktis. Į šonus monotoniškai supasi vagonai. Oršoje, Smolenski, Viazmoje, Možaiske pasigirsta stočių informatorių garsiakalbiais skelbiama informacija apie traukinio atvykimą ir išvykimą. Ir vėl tyla. Tik išaušus kupė pasirodo palydovės, nešinos arbatą. Po pusvalandžio keleiviai pasiekia galutinę stotį.

Traukinys "Lietuva" iš Vilniaus pirmą kartą išvyko prieš aštuoniolika metų. Nuo to laiko iki dabar traukiniu jau pervežta daugiau kaip aštuoni su puse milijono keleivių. Važiavo ir važiuoja juo įvairaus amžiaus, skirtingų profesijų žmonės.

Beje, iš Vilniaus į Maskvą kursuoja ne tik firminis traukinys "Lietuva", o ir iš Kauno greitas traukinys. Abu traukiniai į šalies sostinę Maskvą kasdien pristato po 1,300 keleivių. Tiek pat jų atveža atgal.

Paruošė S. J.

Trumpai

— Pratt ir Whitney Aircraft kompanija vėl paleido 2,200 darbininkų. Nuo 1980 metų ši kompanija jau paleido 11,000 darbininkų. Vietnamo karo metu kompanijai dirbo 47,500 darbininkų.

— Čikagoje įvykvo afro-amerikiečių unijistų koalicijos suvažiavimas, skirtas aptarti nedarbo, karinių išlaidų ir varguomenės klausimams. Suvažiavime dalyvavo daugiau kaip 1,500 delegatų.

— Amerikos komunistų partijos 23-čias nacionalinis suvažiavimas šįmet vyks lapkričio 10-13 dienomis Clevelande. Suvažiavimo šūkis bus: "Liaudies vienybė už darbą ir taiką".

TSRS specialistai padeda Mozambikui

Mozambiko pietūs — šalies aruodas. Iš lėktuvo, skrendančio respublikos sostinės Maputu kryptimi, gerai matyti kruopščiai įdirbti laukai. Juos kerta tropikų saulės apšviesta Limpopo upė. Jos vardu pavadintas ir stambiausias liaudies ūkio projektas, kurį realizuoti jaunajai valstybei padeda Tarybų Sąjunga, kitos socialistinės šalys.

Tarybiniai specialistai rengia Limpopo lygumos panaudojimo generalinę schemą. Pagal ją numato sudrekinoti 200 tūkstančių hektarų žemių ir gauti nuolatos gausius derlius. Čia taip pat įrengs stambius agropramoninius kompleksus. Šis projektas — svarbi Mozambiko kaimo plėtojimo gairė. O kaimo vietovėse gyvena daugiau kaip 70 procentų šalies gyventojų. Todėl respublikos vadovybė žemės ūkį laiko šalies ekonomikos plėtojimo pagrindu.

Nepriklausomybės metais kaime įvyko dideli pakitimai. Žemėse, kurios tapo valstybės nuosavybe, kuriami valstiečių kooperatyvai, o kolonizatorių paliktos plantacijos tapo valstybinių pavyzdinių agrarinių ūkių pagrindu. Dabar Mozambikas užima vieną pirmųjų vietų pasaulyje pagal cashew riešutų išspausimą — vertingas tepalas itin tiksliai prietaisams. Prie svarbiausių eksporto kultūrų priiskirtina ir arbatą, medvilnę.

Respublikoje daug nuveikta žemdirbių sąlygoms gerinti. Daugelyje kooperatyvų įkurtos valstybinės parduotuvės, kur prekės parduodamos tvirtomis kainomis. Atidaryti medicinos punktai, mokyklos. Likviduojamas neraštingumas.

Tačiau Mozambiko kaimas turi nemažai problemų. Ilgą laiką siautė sausras. Nesibaigia Pietų Afrikos rasistų sabotžas, diversijos. Pretorijos išlaikomi banditai degina pašėlius, naikina gyvulius, užpildinėja kooperatinio judėjimo aktyvistus, išveda iš rikiuotės žemės ūkio techniką. Tačiau rasistų bei jų pakalikų užmačios nepajėgia sustabdyti pertvarkymų. Mozambiko liaudies budriai stovi savo iškovojimų sargyboje.

Didelį vaidmenį atlieka bendradarbiavimas su Tarybų Sąjunga. TSRS specialistai rengia ne tik "Limpopo" projektą, bet dirba daugelyje kitų agrarinių objektų. Uzbekistano medvilninkystės darbuotoju dėka Nampulos provincijoje pavyko padidinti medvilnes derlingumą, Tarybų Sąjungai padedant pastatytuose technikuose, profesinėse technikos mokyklose rengiami mechanizatorių, agronomų kadrai.

I. Fitunis

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Sionistai, Sionizmas ir Tarybų Sąjunga

Kaip tarp lietuvių yra įvairių politinių pažiūrų žmonių: pažangių, reakcinių nacionalistų, užkietėjusių antikomunistų, visokių reorgų, taip yra ir tarp kitų tautų žmonių. Ne išimtis yra ir žydai. Tarp jų reakcioniškiausi ir biauriausi šovinistai yra sionistai, einantys išvien su reakcioniškiausiomis pasaulyje jėgomis. Tarybų Sąjungoje susiorganizavusio tarybinių žydų komiteto kovai prieš sionizmą pirmininkas generolas David Dragunsky spaudos atstovams Maskvoje, kaip pažymi laikraščio "Daily World" korespondentas Mike Davidow, pažymėjo, kad sionizmas yra sąjungoje su JAV imperializmu, išsivystęs į agresyviausią jėgą, keliančią grėsmę holocausto, kuris gali praryti ne tik Izraelio liaudį, o ir visą pasaulį.

Tarybinių žydų komiteto kovai su sionizmu narys žymus teisininkas Samuel Zvis spaudos atstovams papasakojo, kaip sionistai tarybiniam žydams parūpina suktų dokumentų emigravimui, o kai Tarybų valdžia suktu būdu neleidžia išvykti, gvoltu šaukia, kad TSRS varžo žydams emigruoti. Teisininkas Samuel Zvis spaudos atstovams perskaitė ir visą eilę laiškų, gautų iš emigravusių žydų, nusivylusių gyvenimu Izraelyje ir kituose Vakarų kraštuose. Nusivylę gyvenimu emigracijoje žydai laiškuose ragina, kad Tarybų valdžia visiškai uždraustų savo piliečiams žydams emigruoti. Du tokius laiškus komitetas yra gavęs iš Washington, D. C. ir Brooklyno.

Spaudos konferencijoje taipgi dalyvavo ir plačiai žinomas Amerikos lietuviams komiteto kovai su sionizmu narys žurnalo "Komunistas" vyr. redaktorius Genrikas Zimas. Jis sakė, jog sionizmas yra reakcioniškiausia ir šovinistiškiausia ideologija. Jis priminė spaudos atstovams sionistų fašistinį susidorojimą su palestiniečiais Sabra ir Shatila palestiniečių stovyklose Lebane.

Apie sionistų propagandą, kad Tarybų Sąjungoje žydai diskriminuojami mokyklose bei universitetose kalbėjo akademikas komiteto narys Martin Kabachnik. Jis perskaitė ilgiausį sąrašą tarybinių žydų mokslininkų kaip tarybinės fizikos tėvą Abram Joffe, chemiką Alex Fromkin, fizikus Lifshitz ir Migdal, biochemikus Zudovtze ir Hariton.

Nėra pasaulyje šalies, kad tiek daug žydų mokslininkų būtų, kiek yra Tarybų Sąjungoje, akademikas M. Kabachnik įrodė spaudos atstovais faktais.

Žydams sionistams Tarybų Sąjunga nekenčiamiausia šalis dėl to, kad ji kaip ne kita šalis remia arabų teisėtą kovą prieš Izraelio agresiją. Tarybų Sąjunga žydams sionistams yra ašaka jų gerklėje.

Pažangioji liaudis ir darbininkija sunerimusi

Išisenėjusi rasinė diskriminacija, nežmoniškas Pentagono ginklavimas, stačiai ruošimas karui, nuo Didžiosios depresijos neatmenamas nedarbas, apėmęs daugiau kaip 10 milijonų žmonių, pažangiajai Amerikos liaudžiai kelia vis didesnę nerimą, kuom visa tai baigsis. Tačiau daugiausia sunerimusi darbo liaudis, be perstojo kenčianti nedarbą, vis labiau spaudžiama mokesčių dėl Pentagono ginklavimo, labiausia teriojama rasinės diskriminacijos. Tūkstančiai organizuotų ir neorganizuotų nūdien ir turi iškėlę kovos šūkį už darbą, taiką ir rasinę laisvę.

Kiek yra numatoma, šią vasarą už darbą, taiką ir rasinę laisvę į gatves išeis demonstruoti dešimtys ir dešimtys tūkstančių darbo žmonių. Didžiausia demonstracija numatoma rugpjūčio 27 dieną Washingtone, skirta 20-osioms metinėms demonstracijai už civilines teises. Demonstracija organizuoja velionio Dr. Martin Luther King Jr. našlė Coretta Scott King, kongresmanas Walter Fauntroy, PUSH organizacijos prezidentas Jesse Jackson ir Southern Christian Leadership Conference prezidentas Joseph Lowery. Demonstraciją užgyrė AFL-CIO ir automobilių pramonės darbininkų UAW profsąjungos. Demonstracijai ruošiasi lotnoamerikiečių pažangūs sąjudžiai ir visi pažangieji Amerikos liaudies organizuoti judėjimai, daug atskirų profsąjungų. Niujorko valstijos asamblėjos kongresmanas Jose Riveira pasiūlė rezoliuciją, kad demonstraciją užgirtų visa valstija.

Už darbą, taiką ir rasinę laisvę numatoma per Labor Day šventę demonstracijos visoje eilėje šalies miestų. Šias demonstracijas ruošia profsąjungos. Pasak organizatorių, per Labor Day darbo žmonių demonstracijos bus didžiausios, kokių šios dienos minėjimui nėra buvę.

Rugpjūčio 27 dieną Washingtone ir per Labor Day bus masiniai darbo žmonių išstojimai už darbą, taiką ir rasinę laisvę, o kiek dar mažesnių išstojimų vyksta profsąjungose, suorganizuotų atskiruose regionuose pažangesnių sąjudžių koalicijų.

Kova už darbą, taiką ir rasinę laisvę jaudina Amerikos proletariatą ir visą pažangiąją liaudį nelaukti sudėjus rankas, kuom nedarbas, ginklavimas ir rasinė diskriminacija baigsis.

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

ZVALGYBOS PROVOKACIJA

Rasistinės Pietų Afrikos Respublikos slaptoji policija neseniai susprogdino bombą prie afrikiečių darbo jėgos samdymo biuro Blumfonteine mieste, pareiškė Pietų Afrikos nacionalinio afrikiečių kongreso atstovybės Tanzanijoje vadovas Stentis Mabizela.

Griebdamiesi tokių provokacijų, apartheido valstybės valdžia bergždžiai mėgina diskredituoti plačiųjų liaudies masių akyse Pietų Afrikos patriotus, kovojančius prieš rasizmą ir apartheidą, nurodė jis.

ISPANAI NENORI NATO

Dauguma ispanų stoja prieš dalyvavimą NATO bloke ir smerkia draugystės su Amerika ir gynybos bendradarbiavimo sutartį, pareiškė, duodamas interviu laikraščiui "Diario-16", Ispanijos užsienio reikalų ministras Fernandez Morano. Šią sutartį, kuria sureguliuotas Amerikos karinių bazių buvimo šalies teritorijoje klausimas, neseniai ratifikavo Ispanijos parlamentas.

"TAKOS ESTAFETĖ"

Suomijos sostinėje startavo "Taikos estafetė", kuri vasarą žygiuos per visas Europos šalis ir rugsėjo mėnesį finišuos Vakarų Vokietijoje.

Nutarimą surengti "estafetę" priėmė tarptautinės vaikų organizacijos. "Taikos estafetės" organizatorių kreipimesi į visų Europos šalių vaikų, jaunimo, visuomenines ir politines organizacijas raginama aktyviai kovoti už nebranduolinės zonos sudarymą žemyno šiaurėje, už Europą be branduolinio ginklo.

ARGENTINOS KOMUNISTŲ POSEDIS

Argentinos Komunistų partijos CK politinė komisija buvo sušaukusi posėdį, kuriame buvo apsvaistytas vidaus politinė padėtis šalyje. Posėdyje kalbėjo Argentinos Komunistų partijos generalinis sekretorius Afosas Fava.

Jis pareiškė, kad padėtis Argentinoje tebėra sudėtinga. Tam tikri sluoksniai mėgina sutrukdyti demokratizuoti gyvenimą. Iš kitos pusės sustiprėjo plačiųjų liaudies masių kova už ekonominių ir socialinių reikalavimų patenkinimą, taip pat už tai, kad darbo žmonės dalyvautų šalies problemų politinio sprendimo procese.

TAILANDAS NESILIAUJA PROVOKAVES

Kaip pranešė Kampučijos informacijos agentūra SPK, Tailandas toliau vykdo ginkluotas provokacijas prieš Kampučijos Liaudies Respubliką. Gegužės 13-14 ir vėl Tailando karo aviacijos pajėgų lėktuvai 5 kartus pažeidė respublikos oro erdvę, o Tailando laivai 84 kartus buvo įsibrovę į jos teritorinius vandenis. Kampučijos pasienio rajonai buvo apšaudyti artilerijos iš Tailando teritorijos.

KRITIKAVO WILLIAMSBURGO PASITARIMĄ

Švedijos premjeras U. Palmė griežtai kritikavo pasitarimo Williamsburge dalyvių poziciją branduolinės ginkluotės klausimais. Jis pabrėžė, kad jame priimtas pareiškimas užsienio politikos klausimais — tai "naujas žingsnis ginklavimosi varžybų intensyvinimo keliu". Pasitarimo dalyviai, pareiškė premjeras, gerai žino, jog jau dabar sukaupta tiek branduolinio ginklo, kad juo būtų galima sunaikinti visą žmoniją. "Tad kam buvo reikalingas toks politikos iš jėgos

pozicijos demonstravimas?" — kelia klausimą U. Palmė.

JAUNIMO ŠVENTĖ

Paryžiaus darbininkų priemiestyje Zenvilje įvyko tradicinis nacionalinis Prancūzijos komjaunimo judėjimo festivalis. Šimet ši jaunimo šventė, kurioje dalyvavo dešimtys tūkstančių jaunų darbininkų ir tarnautojų, studentų moksleivių, vyko su šūkais, raginančiais kovoti už taiką, prieš ginklavimosi varžybas.

Šiais metais šventėje dalyvavo jaunimo organizacijų ir nacionalinio išsivadavimo judėjimo atstovų iš 65 šalių.

KOVOS FRONTAS

Pažangaus Centrinės Amerikos jaunimo iniciatyva įsteigtas kovos prieš JAV intervenciją į Nikaragvą frontas. Managvoje įvykusiame daugiau kaip 60 regiono taip pat Meksikos ir Panamos darbininkų, valstiečių ir studentų organizacijų vadovų susitikime priimtas nutarimas stiprinti solidarumą su Salvadoro, Gvatemalos bei kitų šalių patriotais, kurie kovoja prieš Amerikos diktatą, už laisvę ir nepriklausomybę.

'Juodasis žemynas' prieš imperializmą

"Juodasis milžinas" nusipurtė kolonializmo pančius. Per du dešimtmečius Afrikos tautos išsivadavo iš amžius trukusios kolonijinės vergijos. Nacionalinio išsivadavimo judėjimas tapo sudėtinge pasaulinio revoliucinio pakilimo dalimi.

Šiandien daug laisvosios Afrikos valstybių žengia ekonominės nepriklausomybės, demokratijos, nekaptalistinio vystymosi keliu. Jų žingsnius koordinuoja Afrikos vienybės organizacija, kuriai sukanka 20 metų.

Tačiau nereikia manyti, kad imperialistinės jėgos nespriešindamos trauksis iš turtingojo žemyno. Kolonializmas paliko Afrikai sunkų palikimą, aštirus prieštaravimus, kuriuos Vakarai dabar dirbtinai kursto. Todėl šiandien apie Afrikos vienybės organizaciją, apie žemyno tautų susitelkimą imperialistineje kovoje tenka kalbėti su nerimu. Imperialistinėms jėgoms pavyko išprovokuoti jų nesantaiką, dirbtinai išpūstus Vakarų Sacharos ir Čado problemas, suardyti eilinę Afrikos vienybės organizacijos viršūnių konferenciją Tripolyje.

Tai nėra nauji reakcijos veiklos metodai. Vakarų valstybes jau daugelį metų bando aktyviai kišti į jaunų respublikų vidaus reikalus, jos išprovokavo pilietinius karus Kongoje, Nigerijoje, Čade.

Dar tebevargsta rasistinėje vergijoje Namibijos liaudis, dar negauna pilietinių teisių tikrieji Pietų Afrikos Respublikos šeimininkai afrikiečiai.

Tačiau Afrikos tautos kovoje prieš imperializmą, kolonializmą ir rasizmą turi patikimų sąjungininkų. Tai Tarybų Sąjunga, kitos socialistinės sandraugos šalys, pažangos jėgos Vakaruose. S.

— Amerikos plieno kompanijoms "kvepia" Brazilijos plienas, kurį braziliečiai darbininkai gamina pusdykiai, palyginus su Amerikos plieno darbininkų algomis.

— Danijos parlamentas privertė valdžią, daryti viską, kad JAV raketų išdėstymas Vakarų Europoje būtų atidėtas.

Vilnis, 1983 liepos 7

Stručių politika

Sakoma, kad didelis, tačiau gero-kai paikas paukštis strutis, pajutęs pavojų, iškia galvą į smėlį ir mano, kad pavojus praėjęs, priešai neegzistuoja.

Nežinia, kiek čia tiesos, kai kalba eina apie paukščių pasaulį. Tačiau nekelia abejonės, kad žmonėse yra tam tikra kategorija, kuri gyvenime šventai prisilaiko stručių taktikos.

Kalbu apie "vaduotojišką" lietuviškosios emigracijos dalį. Tiesa, jiems joks fizinis pavojus negresia — nebent apsisvalgyti "lietuviškomis" dėšomis per kokį nors "patriotinį" parengimą. Didžiausi priešai irgi yra tik "vadavimo" kolegos. Tačiau vis tik šie žmonės dažnai sukiša galvas į smėlį ir galvoja, kad pasaulis nustoja egzistavęs. Tiesa, šiuo konkrečiu atveju jiems rūpi tik tam tikra jo dalis — Tarybų Lietuva.

Reakcinė emigracija baisiai norėtų, kad dabartinė Lietuva iš vis neegzistuotų. Tai, suprantama, ne jų valioje — netgi Ronaldas Reaganas kol kas neklauso "vaduotojų" kvietimo Lietuvą "išlaisvinti" atominės bombos pagalba, ir vargšams belieka slėpti galvą į smėlį, ir šaukti, kad Lietuvos nėra.

Bet tikrovė lieka tikrove. Tarybų Lietuva egzistuoja. Tose pat Jungtinėse Amerikos Valstijose lankosi Lietuvos mokslininkai, menininkai, dainininkai. Tarp kitų, jie susitinka ir lietuviškosios emigracijos žmones. Patys lietuvių kilmės emigrantai vis dažniau lankosi Lietuvoje ir, — vėl gi giliam "vaduotojų liūdesiui" — savo akimis įsitikina, kad buvęs bakūzių kraštas tapęs modernia šalimi.

Ir vis tik "vaduotojai" ir toliau bruka galvą į smėlį. Jie šaukia: "nepripažįstame Lietuvos, ir viskas!"

Ta pačia proga negalima nepasakyti — Lietuvai visiškai vis vien — pripažįsta ją ar ne saujelė politinių "stručių". Užtat pastarųjų stovykloje susidaro tikrai kebli ir savotiška padėtis. Nors galva — smėlyje, bet juk likusi dalis — realiame paviršiuje. O tame "paviršiuje" būna taip. "Vaduotojai" skelbia, kad Lietuvoje nėra dainininkų — bet šie ne taip jau retai koncertuoja ir Amerikos salėse, kur sėdi nemaža labai jau įvairių pažiūrų lietuviškos kilmės asmenų. Rašoma ir kalbama apie tai, kad Lietuvoje visiškai nesą kultūros, o tuo tarpu per emigracinius radijo "pusvalandžius" ir "valandėles" ištisai skamba lietuviškos plokštelės, atvežtos iš Tarybų Lietuvos. Rašoma ir šnekama, kaip Lietuvoje sunaikintas liaudies menas, tačiau kai tiems

patiems šnekoriams kokia nors ypatinga proga prireikia tikrai gražaus tautinio kostiumo ar originalaus gintaro — tai irgi parsigabena iš Tarybų Lietuvos. Panaši padėtis daugelyje sričių. Pagaliau neišlaikė Čikagos "Draugo" laikraštyje sėdinčių "stručių" nervai, ir klerikalinis leidinys graudžiai pravirko, kad "mūsų veiksniai stengiasi išgauti iš prezidento ir valstybės sekretoriaus pareiškimus, kad Jungtinės Valstijos nepripažįsta Lietuvos... Kai jie tai padaro ar kokie nors kalbėtojai panašiai išsireiškia mūsų surengtuose minėjimuose, su dideliu pasitenkinimu skelbia mūsų spauda ir lietuviškų radijo valandėlių vedėjai, tačiau neilgai trukus, jie uždėdami naują iš Lietuvos gautą plokštelę savo programoje skelbia, kad, girdi, dabar išgirsite valstybinio ansamblio "Lietuva" vyrus, tai vėl kokio nors valstybinio ansamblio moteris arba deklamuojant valstybinio teatro aktorių tokį ir tokį. Žodžiu, jie nieko negalvodami paskaito, kas ten Lietuvoje ant plokštelės ar jos aplanko parašyta ir tiek".

Taigi, "stručiams" labai nepatinka, kad jų radijo "valandėlių" vedėjai leidžia iš Tarybų Lietuvos gautas plokšteles. Dar blogiau, kad pranešama, kas jas įgrojo, įdainavo ar įkalbėjo. To, be abejonės, reikalauja pats elementariausias padarumas — čia jau neliesime autorinių teisių klausimo.

"Stručius" siutina ne vien pats Lietuvos plokštelių naudojimo faktas. Juk tuo pačiu akivaizdžiai pripažįstama, kad dabartinėje Lietuvoje egzistuoja aukšto lygio profesionalus ir saviveiklinis menas. Tai, kad ansambliai ir teatrai yra valstybiniai — liudija apie tai, koks dėmesys dabartinėje Lietuvoje apskritai skiriamas kultūrai ir menui. Vien skelbiami ansamblių, kolektyvų pavadinimai, atlikėjų pavardės kalba apie jų gausą...

Taigi, ištraukus galvą iš politinio smėlio tenka daug ką pripažinti. Tegul ir baisiai nenoromis.

O ką siūlo "Draugo" laikraštis? Jis gerai žino, kokios populiaros tarp emigracinių radijo "valandėlių" klausytojų plokštelės, atvežtos iš Tarybų Lietuvos. Žino ir tai, kaip tą populiarumą medžioja "valandėlių" vedėjai, tad nesiuo uždrausti tas plokšteles — to net Čikagos klerikalams būtų gaila. Tad jie rašo: "O vis dėlto reikėtų apie tai gerai pagalvoti ir giliai vieną kartą ant visados įsisąmoninti, kad tokios Lietuvos, kokią mes minime, nebėra".

Prie šių žodžių galima tik pridurti: ir niekada nebebus...

Jonas Lukoševičius

TSRS IR INDIJOS ĮGULOS RUOŠIASI STARTUI

Indijos lakūnai Ravišas Malhotra ir Rakešas Šarma sėkmingai baigė teorinio parengimo kosminiam skridimui pusės metų kursą. Prasadėjo jų pasiruošimo Tarybų Sąjungos ir Indijos pilotuojamai ekspedicijai antrasis etapas — praktiniai užsiėmimai laivo "Sojuz T" treniruoklyje. Šiam momentui buvo skirtas šiandien įvykęs Maskvoje akredituotų Indijos žurnalistų susitikimas su kosmonautais.

Žvaigždžių miestelio svečiams buvo aprodytas kosminės akademijos mokomasis ūkis, pademonstruota, kaip veikia centrifuga ir kiti Vilniaus, 1983 Neos 7

mokomieji įtaisai. Kosmonautų rengimo centro viršininko pavaduotojas aviacijos generolas majoras A. Nikolajevs pranešė, kad abu kandidatai į kosmonautus puikiai išlaikė kosminės navigacijos pagrindų, kosminės medicinos egzaminus. Jie gerai įsisavino žvaigždėto dangaus tyrimo, kosminio laivo valdymo sistemų kursą. Be to, abu dalyvavo treniruoklių skridimuose lėktuvais laboratorijomis, kad susipažintų su nesvarumu. Po dviejų mėnesių užsiėmimų treniruokliuose R. Malhotrai ir R. Šarmai bus suteiktos dviejų mėnesių

PUSĖ TIESOS

Pasaulyje nerimsta (ir, be abejonės, dar labai ilgai nerims) aidas, kurį sukėlė vieno stambiausio nacistinių karo nusikaltėlių — Klausio Barbje — išdavimas Prancūzijai.

Tie, kurie patys pergyveno hitlerinių koncentracijos stovyklų siaubą, kurie patys matė, ką darė fašizmas — tai prisimena iš naujo, su nauja jėga.

Visi dori pasaulio žmonės, be abejonės, pasakė: "Pagaliau!" Ir jiems iš karto kilo klausimas: "Kodėl tik dabar?! Kodėl tiek metų buvo delsiama atiduoti teisingumui vieną stambiausių nacistinių nusikaltėlių?"

Ir dar kitas klausimas: "O kaip su Klausio Barbjės siaubingų nusikaltimų kolegomis?"

Juk yra daug, tikrai dar daug, ir gerai žinoma, kur juos surasti. Taigi, Klausio Barbje, pasaulyje labai žinomo "Liono mėsininko" vardu, areštas kelia tikrai daug ir labai svarbių klausimų.

Deja, tai kai kur buvo tik eilinė sensacija. Visų pirma tai pasakyti — apie Jungtines Amerikos Valstijas, šalį, kuri suvaidino (ir, ko gero, dabar tebevaidina) ypatingą vaidmenį karo nusikaltėlio gyvenime. Kaip dabar paskelbta, kaip tik Jungtinės Valstijos padėjo Klausui Barbje išvengti atsakomybės pasibaigus Antrajam pasauliniam karui — jis buvo "išgriebtas" iš D. P. Stovyklų ir uoliai talkininkavo specialiosioms amerikiečių tarnyboms. Vėliau kaip tik tos tarnybos jam padėjo saugiai persikelti į Boliviją, kur "Liono mėsininkas" tapo vietos nacių lyderiu.

Įdomu ir visiškai neatsitiktina, kad tokios Amerikos mokesčių pinigais išlaikomos radijo stotys, kaip "Amerikos balsas", radijo diversantai iš "Liberty" ir "Free Europe" Klausio Barbje perdavimui Prancūzijai skyrė labai nedaug dėmesio.

O visi puikiai žinome, kaip šios radijo stotys paprastai mėgsta samprotauti apie tiesą, humanizmą, žmogaus teises!

Tad kodėl toks kuklumas šiuo pasaulinio dėmesio susilaukusiu atveju? Atsakymas labai paprastas: per daug nedėkingi šie faktai radijo "balsams" ir jų bosams. Tai pasakytina ir apskritai apie daugumą amerikietiškos propagandos.

Štai puikiai informuotas amerikiečių žurnalas "Newsweek" Klausui Barbje išties paskyrė daug vietos savo lapuose. Aprašyti jo kruvini darbai. Pateikti prancūzų liudininkų parodymai. Netgi išspausdinta unikali nuotrauka: superslaptai į prancūzų kalėjimą perkeliama žudiko nuotrauka (tiesa, daug kam Vakaruose ji sukėlė rimtą dvejonę: ko vertas tas slapnumas, jei ji pergudravo reporteriai?).

Pačioje šioje medžiagoje tik labai probėgomis pakalbėta apie esminį dalyką praktiškai tik užsiminta, kad, girdi, ir Jungtinės Valstijos yra suvaidinusios tam tikrą vaidmenį Barbje likime. Atrodytų, kas galėtų būti natūraliau už tai, kad viską žinantys reporteriai kaip reikiant parodytų USA vaidmenį atostogos, kurias jie praleis tėvynėje.

Naujus mokslo metus Indijos lakūnai pradės nuo rugsėjo 1 dienos jau sudarius dvi įgulas, iš kurių viena ir dalyvaus pirmajame Tarybų Sąjungos ir Indijos pilotuojama skridime 1984 metais.

tvarkant "Liono mėsininko" likimą. Tačiau to žurnalas — kaip ir jo daugumas kolegų — nepadarė. Ir vargu ar padarys. Juk šis siūlas atvestų į labai supainiotą kamuolį. Jį vyniojant tektų atsakyti į klausimą: kodėl — ne kažkur pasislėpę džiunglėse, o pačiose Jungtinėse Valstijose saugiai gyvena daugybė karo nusikaltėlių. Gyvena atvirai, dažnu atveju netgi pavardžių nepakeitę. Beje tarp jų yra ir lietuviškos kilmės asmenų, dalis tos nacionalistinės buržuazijos, kuri Antrojo pasaulinio karo metais uoliai tarnavo hitlerininkams. Jie, kaip ir Barbje, buvo "D.P." stovyklose, ne vienas jų lygiai taip pat pasiūlė savo paslaugas naujiems šeiminkams. Vėliau buvo importuoti į JAV. Tų nacių kolaborantų darbai buvo puikiai žinomi USA valdžios atstovams, tačiau niekas nemanė to kelti viešumon. Pagaliau, praėjus daugybei metų, Teisingumo departamento Office of Special Investigations labai nenoriai pradėjo kapstyti kai kurių nacių talkininkų, pasireiškusių nekaltų žmonių žudyme, praeityje. Tarp tokių būtų galima paminėti Kairį, Juodį ir kitus. Visi žinome, kaip sujudo, lyg lazda paliestas širšynas, nacionalistų spauda. Buvo šokta ginti nusikaltėlių, ir sumirgėjo tokios savokos, kaip "senatis", "humanizmas", "įrodymų stoka" ir panašiai. Beje, ir ši spauda labai jau kukliai (ir, aišku, savo tradiciniu stiliumi reagavo į Klausio Barbje perdavimą Prancūzijai).

J. L.

Trumpai

— Į pažangaus amerikiečių laikraščio "Daily World" spaustuve įvedama moderniška kompiuteriškai rinkimo technika, kuri lėšuos mažiausia \$500,000.

— Mičigano demokratų kongresmano John Conyers raštinės apskaičiavimu, Detrote šį pavasarį buvo uždarytos dujos mažiausia 10,000 žmonių ir jų šeimoms.

— Izraelio komunistų partijos vadovas Wolf Ehrlich buvo atvykęs į JAV. Jis čia lankėsi įvairiuose miestuose ir davė pranešimus apie darbo žmonių padėtį Izraelyje.

— Kai 1791 metais buvo užgirtas JAV konstitucijos First Amendment, Amerikoje buvo tik aštuoni dienraščiai. Šiuo metu yra net 1,700, o be to dar 10,000 radijo ir TV stočių.

— Statybos kompanijų asociacijos apskaičiavimu, pataisyti Amerikos vieškeliai, tiltai bei valdžios susidėvėję pastatai truktų 19 metų ir lėšuotų \$3 trilijonai.

— Pagal kongreso nutarimą Illinois valstija gaus \$332 milijonus vieškelių taisymui, kas duos valstijoje 13,000 bedarbiams darbo.

— Pasirodo, gynybos departamentas kitais metais prašys \$3.1 bilijono pasiruošimui prez. Reagano "Žvaigždžių karo" planams.

— Prez. Reaganas specialiu ambasadoriumi Centro Amerikai paskyrė buvusį konservatorių demokratą Richard Stone, mokantį ispanų kalbą.

— Prez. Reaganas iš pareigų pašalino tarpamerikiniais reikalams sekretorių Thomas O. Enders ir ambasadorių Salvadorui Deane R. Hinton. Vienas jų buvo už derybas su Centro Amerikos kairiečiais, antras — atvirai kritikavo Salvaro reakcinį režimą už nesiskaitymą su civilinėmis teisėmis.

Prancūzijos problemos ir Tarybų Sąjunga

Paskutinėmis balandžio dienomis Paryžiaus valiutos biržoje buvo įregistruotas Prancūzijai liūdnas rekordas: pirmą kartą per ketvirtį šimtmečio, kai gyvuoja Penktoji respublika, Prancūzijos nacionalinės valiutos kursas krito iki nerėgėtai žemo lygio, sudarydamas maždaug 7,4 franko už vieną dolerį. Prancūzija dabar turės gerokai brangiau mokėti už naftą, visų kitų rūšių energetines ir kitokias žaliavas, kurias ji importuoja, kadangi jų kainos nustatomos doleriais. Apskaičiuota, kad, Amerikos valiutos kursui pakilus tik 10 santimų, Prancūzijai automatiškai susidaro didžiulis — daugiau kaip 2 milijardų frankų — užsienio prekybos deficitas.

Dolerio puolimas — tai tik vienas iš aspektų to didžiausio spaudimo, kurį Jungtinės Valstijos šiuo metu įvairiomis linijomis daro Prancūzijai, naudodamosi jos dabartine sunkia padėtimi. Kaip tik šį spaudimą, matyt, reikia turėti galvoje, norint suprasti kai kuriuos pastarojo meto įvykius ir permainas socialiniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime.

Prancūzijos sunkumus didina "Bendrosios rinkos" politika. Šalių, įeinančių į Europos valiutinę sistemą, finansų ministrų Briuselio pasitarime buvo nutarta devaluoti trijų šalių, jų tarpe ir Prancūzijos, valiutas ir kartu padidinti penkių kitų šalių, jų tarpe VFR, valiutų kursą. Tai jau trečias devalvavimas per dvejus metus, bene skaudžiausias. Jis daro didelę žalą Prancūzijos ekonominiams ryšiams su užsieniu, nes beveik du penktadaliai šalies užsienio prekybos deficito tenka Vakarų Vokietijai, jos didžiausiai prekybos partneriui.

Kaip pažymi politiniai stebėtojai, Prancūzijos socialistai, kurie sudaro daugumą vyriausybėje, dabar turi pasirinkti: arba toliau vykdyti prižadėtą ir užtikrinusį jiems pergalę per 1981 metų prezidento ir parlamento rinkimus kursą, grindžiamą socialistiniais, ekonomiais ir demokratiniiais pertvarkymais, arba nusileisti JAV bei pagrindinių "Bendrosios rinkos" šalių konservatyviųjų sluoksnių reikalavimams ir pasukti savo politikos ašį dešinėn.

Antitarybinė kampanija Irane

Irane pradėta triukšminga antitarybinė kampanija. Bandoma įrodyti esą Tarybų Sąjunga, pasinaudodama Irano liaudies partija, rinko politinę ir karinę informaciją apie Iraną. Šios partijos lyderiai senieniai buvo suimti ir dabar ruošiamasi su jais susidoroti. Per pastaruosius porą metų buvo suimta dauguma Irano liaudies partijos (TUDE) narių. Jie buvo tardomi panašiais metodais, kuriuos savo laiku naudojo šacho slaptoji policija SAVAK. Teherano televizija dabar triukšmingai propaguoja jų "prisipažinimus". Siekdama pagrįsti pradėtos antitarybinės kampanijos "teisingumą", Irano valdžia išsiuntė iš krašto grupę tarybinės pasiuntinybės darbuotojų, apkaltinusi juos "ryšiais su ardomaisiais elementais".

Tarybų Sąjunga pareiškė Irano vyriausybei ryžtingą protestą prieš nepagrįstą akciją, nurodydama, jog antitarybinė kampanija neturi jokio rimto pagrindo. Tarybų Sąjunga negaudavo jokios informacijos iš Irano liaudies partijos, tuo labiau

Atrodo, kad praktikoje dabartinės vyriausybės veikloje kai kuriose srityse nugali antroji linija.

Būdinga, kad vyriausybės neseniai paskelbtas "griežtos ekonomijos" visose srityse režimas visiškai nepalietė karinių išlaidų. Dar daugiau, įstatymo projekte dėl Prancūzijos 1985-1989 metų karinės programos, numatoma toliau plėsti ir stiprinti jos branduolinį arsenalą. Mokesčių mokėtojams šios programos vykdymas kainuos 830 milijardų frankų.

Stebėtojai konstatuoja, kad pastaruosiu metu, matyt, Vašingtono spaudimu Prancūzijos užsienio politikoje ryškėja NATO blokui ir Amerikai palankios tendencijos. Antai Prancūzijos prezidentas F. Miteranas, kalbėdamas Vakarų Vokietijos bundestage, parėmė NATO nutarimą dislokuoti kai kuriose Vakarų Europos šalyse, jų tarpe Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, naujas Amerikos branduolines raketas.

Esant tokiai situacijai, suaktyvėjo jėgos, kurios nenori, kad Prancūzija palaikytų gerus santykius su Tarybų Sąjunga. Parlamente prasidėjus debatams dėl vyriausybės programos, Prancūzijos valdžia įvykdė grubų provokacinį išpuolį prieš TSRS ambasados ir kitų tarybinių organizacijų bendradarbių grupę — pasiūlė jai išvykti iš šalies. Tokiam savivalės aktui, kuriuo sąmoningai siekiama pabloginti Tarybų Sąjungos ir Prancūzijos santykius, nebuvo jokio teisėto pagrindo. Šis žingsnis buvo tartum signalas reakingai Prancūzijos spaudai pradėti triukšmingai Tarybų Sąjungos šmeižimo kampaniją.

Socialinio ir ekonominio kurso koregavimai, antitarybinės akcijos užsienio politikoje nedavė Prancūzijos vyriausybės vadovams politinių dividendų. Priešingai. Kaip parodė Viešosios nuomonės instituto balandžio viduryje surengtos apklausos rezultatai, per vieną mėnesį prancūzų, nepatenkintų prezidento F. Miterano veikla, padaugėjo 10 procentų. Tai aukščiausias nepasitenkinimo lygis nuo 1981 metų rinkimų momento.

V. Burbulis

slaptos karinės informacijos. Tie, kas bando tai įrodyti, neturi jokių rimtų faktų, Irano liaudies partijos veikėjai neužėmė jokių svarbių postų nei vyriausybėje, nei kariniuose sluoksniuose. Iš kur jie galėjo gauti tą informaciją, tuo labiau eiliniai partijos nariai? Jų tariami "prisipažinimai" yra aiškiai laužti iš piršto.

Panašių versijų skelbimas, kaip ir įrodinėjimas esą Tarybų Sąjunga buvo susijusi su Irano liaudies partija, nėra naujas dalykas "kryžiaus žygyje" prieš socializmą. Užsienio reakcija jau daug kartų naudojo tokius metodus, bandydama diskredituoti TSRS, jos užsienio politiką.

Irane pradėta kampanija neatsitiktinai sutampa su bandymais pabloginti Tarybų Sąjungos santykius su Vakarų Europos šalimis. Panaši kampanija buvo sukelta Prancūzijoje. Dabar norvegams ir švedams bandoma "įrodyti", esą jų pakrantėse plaukioja tarybiniai povandeniniai laivai.

Nejučiom peršasi išvada, jog vi-

Ekologinė katastrofa Persų įlankoje

Jau kelintas menuo Persų įlankoje tęsiasi viena didžiausių istorijoje ekologinių katastrofų — karo veiksmų metu pažeista naftos gavybos platforma kasdien išmeta į jūrą tūkstančius tonų naftos.

Ši naftos platforma yra Irano vandenynse. Aplink — garsiosios Nauruzo verslovės.

Kovo 2 dieną, kai prie naftos platformos priartėjo Irako malūnsparniai, joje nebuvo nė vieno žmogaus. Dar 1981 metais kažkoks laivas nakį atsitrengė į platformą ir gerokai ją apgadino. Milžiniškas statinys pasviro 45 laipsnių kampu, ir naftos gavybą teko sustabdyti. O šių metų vasario pradžioje nenaudojama platforma visiškai sugriuvo, ir didžioji dalis vamzdžių atsидūrė po vandeniu. Į paviršių pradėjo sunktis nafta.

Kaip rašoma užsienio leidiniuose, Irako pilotai nesuprato, kas per statinys yra jūros paviršiuje stūkstanti nuolaužų krūva, ir palaikė ją iranėčių radarais ar kažkokiu kitu kariniu objektu. Į panirusią platformą nuskriejo raketos . . .

Dvi dirbtinės salos apsigaubė liepsna, ypač buvo smarkiai pažeista trečioji — jau panirusi po vandeniu. Iš vamzdžių į jūrą siūbtelėjo nafta.

Siuo metu nafta pilasi į vandenį maždaug po 10 tūkstančių barelių (vienas barelis — 159 litrai) per dieną. Naftos dėmė, vėjo ir srovės genama, vis labiau plečiasi. Dabar ji didesnė už Belgijos teritoriją — dėmės plotas viršija 20 tūkstančių kvadratinį kilometrų.

Persų įlankos rajone yra 57 procentai išžvalgytų nesocialistinio pasaulio naftos atsargų. "Juodasis auksas" ilgus metus buvo gaunamas forsuotais tempais — Vakarų naftos kompanijos mažiausiai galvojo apie gamtos apsaugą. Ekologai jau ne kartą išpėjo apie gre-

siančią nelaimę, tačiau jai nebuvo ruošiamasi.

Naftos dėmė jau daug kur pasiekė krantus. Bahraine, Katare armija bando valyti užterštas pakrantes. Tačiau didžiausias pavojus iškilo vandens gėlinimo kompleksams. Jeigu jų vamzdžiai pasidengs lipnia sunkiosios naftos plėve, Persų įlankos šalyse ims trūkti gėlo vandens (čia didžiausiąją dalį vandens gėlina iš jūros).

Jau dabar Saudo Arabijoje, Jungtiniuose Arabų Emiratuose, Katare, Bahraine gėlo vandens kaina šoktelėjo dvigubai. Gyventojai panikuodami ruošia vandens atsargas kanistruose, valdžia iš kitos pusės tai draudžia, — antraip vandens ims trūkti jau dabar. Operatyviai į Persų įlankos šalių sunkumus reagavo Vakarų kompanijos: jos siūlosi gėlą vandenį vežti tankais, tačiau . . . padidinta kaina. Beje, litras geriamo vandens Katare jau dabar pardavinėjamas po 1 dolerį.

Naftos dėmė kliudo ir laivybai. Lipni naftos masė bemaž užteršia tanklaivių dizelinių variklių aušinimo vamzdžius. Kalbama apie tai, kad gali būti laivybai uždarytas visas Ormuzo sąsiauris.

Grobikiška Vakarų naftos koncernų politika pavertė Persų įlankos valstybes bejėgėmis įveikti šios katastrofos pasekmes. O Amerikos kompanijos, apsiėmusios sustabdyti naftos dėmės plitimą, pareikalavo . . . 4 bilijonų dolerių.

Kaip bus įveikta ši katastrofa! Pirmiausia reikia, kad abi kariuomenės pusės sustabdytų kovos veiksmus bent naftos verslovų rajone. Kol kas arabų šalims nepavyko įtikinti Irano ir Irako vyriausybų sudaryti paliaubas.

Nafta toliau liejasi į jūrą.

Kazys Vilitis

Branduolinį karą — už įstatymo ribų!

Pasaulinio visuomenės judėjimo už branduolinio karo grėsmės likvidavimą gretose mokslininkams priklausoma ypatinga vieta. Jų autoritetingos nuomonės apie visai žmonijai, visai planetai gresiantį pavojų klausosi milijonai žmonių. Šie svarūs išpėjimo žodžiai tris dienas skambėjo iš sąjunginės mokslininkų konferencijos tribūnos.

Pranešimą "Mokslas ir mokslininkų atsakomybė" padarė tarybinio Pagvošo komiteto pirmininkas akademikas M. Markovas.

Apie būtinumą skiepyti jaunimui priešiškam karui kalbėjo Maskvos valstybinio universiteto rektorius, TSRS Mokslų Akademijos viceprezidentas akademikas A. Logunovas.

TSRS Mokslų Akademijos kosminių tyrimų instituto direktorius akademikas R. Sagdejevas, papasakojęs apie plačias galimybes naudoti kosmines orbitas žmonių gerovei, pabrėžė, kad pastaruosiu metu iškilo didelė grėsmė šioje srityje, nes JAV rengiasi paversti kosmine erdvė ginklavimo varžybų arena.

Apie branduolinio karo atsitiktinio kilimo riziką kalbėjo profesorius D. Frėjus (Sveicarija). Šio veiksnio negalima nepakankamai

soms šioms kampanijoms yra vadovaujama iš užsimaskavusių centrų. Neatsitiktinai jas taip detalai ir operatyviai nušviečia JAV, kitų NATO šalių spauda.

T. M.

vertinti, pabrėžė kalbėtojas. Jis suminėjo kompleksą priemonių, kurių gali sumažinti netikėtos branduolinės katastrofos galimybę. Tačiau svarbiausia garantija — visuotinis ir visiškas nusiginklavimas bei tokia tvarka, kurios įvedimas užtikrintų efektyvią taikaus ginčų sureguliuojimo sistemą tarptautiniu mastu.

SNO nusiginklavimo problemų instituto (UNIDIR) direktorius L. Bota (Sveicarija) nuoširdžiai padėjo TSRS Mokslų Akademijai už galimybę padaryti pranešimą sąjunginėje antikarinėje mokslininkų konferencijoje.

TRUMPAI

— Buvęs CIA direktorius Stansfield Turner sako, jog Carterio prezidentavimo metu CIA ieškojo būdų nuversti ne tik Irane ajatolos valdžią, o ir Libijos Khadafo, Kubos Castro ir Nikaragvoje sandinistų.

— Eina kalbos, kad prez. Reaganas norėtų turėti aukšto lygio pasitarimą su TSRS vadovu Andropovu. Jeigu kandidatuotų antram terminui, be abejo, jam tai padėtų medžioti balsus.

— Tarptautinė sveikatos organizacija skelbia, jeigu kiltų branduolinis karas, tai mažiausia pusė žmonijos žūtų.

— Pagal kongresmanų raportus, kiek jie yra verti, mažiausia 20 kongresmanų yra milijonieriai.

Vilnius, 1983 liepos 7

GRAFIKA MOKSLO MUZIEJUJE

Antanas Rimantas ŠAKALYS. J. Lelevelis ir D. Poška.

Vilniaus V. Kapsuko universiteto Mokslo muziejuje atidaryta vilniečio dailininko Antano Rimanto Šakalio grafikos paroda. Ekspozicijoje — arti trisdešimties spalvotų ir paprastų estampų, rodančių dailininko dėmesį revoliucinei praeičiai, mokslo istorijai.

Estampas "J. Lelevelis ir K. Marksas Briuselyje" primena Vilniaus universiteto profesoriaus pokalbius su jaunu mokslinio komunizmo pradininku. Savitu ir šviežiu žvilgsniu pasižymi V. Lenino ir K. Markso portretai. Ciklas lakštų skirtas Vilniaus universiteto mokslininkams ir auklėtiniais, kitiems Lietuvos mokslo žmonėms. Tai daugiapakopijų raketų teorijos ir praktikos pradininko K. Simonavi-

čiaus, chemiko J. Lukoševičiaus, pirmosios lietuviškos knygos autoriaus M. Mažvydo, švietėjų M. Daukšos, S. Daukanto portretai.

Daugelyje lakštų atskleisti mažai žinomi ne vieno mokslo ir kultūros veikėjo gyvenimo ir veiklos faktai — tai estampai "J. Lelevelis ir D. Poška", "S. Rapolionis ir E. Roterdamiėtis", "Petras Roizijus", kiti.

Pamėgta dailininko tema — senieji miestų vaizdai. Grafikas pavaizdavo prekybinių ryšių XVII amžiuje momentus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Karaliaučiuje, Rygoje, leido vaizduotei atkurti gražiausius miestų kampelius.

Antanas Stanevičius

Nuo šestadienio iki šestadienio . . .

Pirmadienį, kai vėl ateini į savo darbo vietą naujai savaitėi, mintyse dažnam tebebyksti praėjusio savaitgalio vaizdai. Kas buvo Akademino dramos teatro premjeroje — žiūrėjo Sekspyro "Karalių Lyra", kas Žeimenos pakrantėmis keliavo, kas, gavęs naują butą, tvarkėsi . . . Įvairiai žmonės praleidžia savo laisvalaikį. Kol buvo sniego, žiemos sporto mėgėjams pramogų netrūko. Tačiau ir kultūros namų, koncertų salės nestovėjo tuščios.

Bevardydamas laikraščius, besiklausydamas žmonių kalbų, pats vienur kitur suskubdamas, pabandyk įsivaizduoti respublikos meninį gyvenimą — nelengva bus jį aprėpti.

Imkim pirmą pasitaikiusią — na, paskutinę kovo savaitę. Pradėkim nuo pajūrio. Klaipėdoje prasidėjo VIII muzikos pavasaris: skelbiami pirmieji koncertai: Kazachijos valstybinio simfoninio orkestro, Lietuvos valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų kolektyvų, dainų autoriaus ir atlikėjo V. Kernagio . . .

Plungėje, Gargžduose — koncertai susitikimui su kompozitoriumi R. Žigaičiu, dainininkės G. Kaukaitės rečitaliai.

Panevėžyje ir Kaune groja violončelistas A. Sivickis ir pianistas A. Maceina.

Vilniuje koncertuoja ir svečių — smuikininkė iš Jugoslavijos F. Raškovič, vargonininkė iš Bulgarijos N. Kristeva.

Labai aktyvūs rašytojai — kiek vakarų, įvairiausių susitikimų! Kauno mokytojų namuose — poetas G. Patackas, Šiaulių viešojoje Vilniaus, 1983 liepos 7

bibliotekoje, statybos kombinate, politechnikume — rašytojas R. Kašauskas su literatūros kritiku P. Bražėnu. Rokiškio kultūros namuose ir rajone ką tik viešėjo poetas V. Reimeris, o dabar — teminiai literatūros vakarai "Kelias į pirmąją knygą", juose dalyvauja kritikas J. Stepšys ir jaunesni rašytojai V. Kukulas su K. Jonušu. Garliavos vidurinėje mokykloje susitikimas su rašytoju S. Salteniū, o Kauno Profsąjungų rūmuose — satyros ir humoro vakaras, dalyvauja poetai G. Astrauskas, A. Pabijūnas, V. Karalius, humoristai A. Tamaliūnas, R. Klusas, aktorai J. Cepaitis, A. Žekas. Kam žinomos šių žmonių pavardės, gali iš karto pasakyti: rytojaus dieną po šio vakaro žandai tikrai skaudės nuo smagaus juoko. O juokas, kaip rimtai tvirtina daktarai, geras vaistas . . .

Regime dvi foto-parodas — viena, skirta Tarybų Sąjungos 60-mečiui, veikia Kauno fotografijos salone, antra — humoristinių nuotraukų — Kapsuko fotografijos salone.

Skaitytojui galime ir pakyrėti, bevardindami visus (tik vienos!) savaitės renginius. Ir taip nuo kiekvieno šeštadienio iki kito šeštadienio — koncertai, vakarai, susitikimai. Įvairiais vardais vadinami, iš vieno kultūros medžio išstypę. Kokie vaisiai tame medyje derės, pavasario saulei smagiau pašildžius, galėsime kitą kartą vėl pasidairyti.

Alvis Dargis

Prie LTSR paminklų draugijos Kelmės skyriaus veikia liaudies universiteto kraštotyros fakultetas.

Kūrybos laimę pažinęs . . .

Jonas Mačiukevičius bene labiausiai jaunimo skaitomas Tarybų Lietuvos rašytojas. Jo knygos atitiktų — kaip dabar madinga sakyti — bestsellerio sąvoką.

— Rašydamas knygą, negalvoju apie jos likimą, — sako J. Mačiukevičius. "Išrašau" save, ir tiek. O jeigu paskui knyga tampa populiari, reikia tik džiaugtis. Bestsellerio etiketė manęs nė kiek negąsdina. Specialiai populiarumo nesiekiu. Rašau, kaip išeina. Kiek suvokiu, mano knygose nėra nei per daug intriguojančių siužetų, nei per daug pikantiškų vietelių, tikriau, "kažko", kas knygą verstų graibstyti, kuo ji sukeltų beveik nesveiką susidomėjimą. Siuolaikiniam bestselleriui apibūdinti pritaikyčiau P. Sirvio žodžius: "Man nesvarbu, kaip mano kūrybą vertina kritikai, "literatūrinė visuomenė", o svarbu, kad ji pasiektų jus, mieli skaitytojai, pasibelstų į kuo daugiau širdžių, kuo didesniai skaičiai žmonių padėtų gyventi". Panašių principų laikausi ir aš, net nežinodamas, ar esu teisus . . .

Visose J. Mačiukevičiaus knygose dominuoja jauni herojai. Apysakose "Rojaus kampelis" ir "Trys pirštai" jis vaizduoja kolūkinį jaunimą, apysakoje "Mingaudas didysis—Mindaugas mažasis"—miesto jaunuolį. "Aš labai noriu,—rašo knygos "Ir gyvenimas, ir žygdarbis" įžangoje,—pasikalbėti su tavimi, šešiolikmeti, su tavimi, šešiolikmete, su tavimi, dvidešimtmeti, su tavimi, dvidešimtmete. Su visais, kurie labai jauni . . ." Tačiau metai bėga, ir tarp rašytojo bei šiandieninių dvidešimtmečių randasi nuotolis . . .

— Taigi—laiko upė neša vis tolyn nuo dvidešimtmečių. Be abejo, nenorėčiau, kad jie taptų man nepažįstamais kitos planetos gyventojais. Bet matyt ateityje kartu su manimi sens ir mano herojai. Be to, pasitikiu ir savo širdimi. Manau, ji greitai nesens.

Man (tikriausiai ir ne tik man) visada neišku, kodėl aš rašau apie jaunimą, kodėl gimė būtent tokia knyga, kodėl joje vyruoja kaip tik toks vaizdavimo būdas ir t. t., ir t. t. Kūryboje visada daug paslapčių. Niekada pats neplanuoju, kokią ir kaip rašysiu knygą. Ta būsimoji knyga "planuojama" mano viduje.

Tik paspėlioti galiu, kad apie jaunimą rašau todėl, jog su juo daugiausia bendrauju; jog tai pats dėkingiausias kontingentas meno kūriniui—kiek problemų, kryžkelių, naivių ir tikrų kančių, vilčių ir nusivylimų, ir t. t., ir t. t.

Užėjus kalbai apie jaunystę—tą nepakartojamą žėrintį ir viliojantį žmogaus gyvenimo tarpsnį, maža sužinoti dar vieną pradžią—rašytojo draugystės su plunksna pradžia.

— Prisiminti tą pradžią visada labai sunku,—sako J. Mačiukevičius.—Kada? Ar tada, kai sueiliau pirmąjį eilėraštuką? Ar tada, kai pirmąjį eilėraštuką išspausdino laikraštis? Gal tada, kai išėjo pirmoji knyga? O gal ta pradžia tolimoje vaikystėje, kai (kaip esu rašęs viename eilėraštyje) vieną kartą pasirodė, kad iš ganyklos genu ne karves, o vasarą? Beje, daug apmąstymų šiuo klausimu yra mano autobiografinėje knygoje "Simtosios vasaros praozia".

Dar vienas dalykas krinta į akis—ta kaimo vasara—kaimo tematika—lydi beveik visus J. Mačiukevičiaus kūrinius. Štai kad ir paskutinėje apysakoje "Visam gy-

venimui" (žurnalas "Pergalė", 1982, Nr. 8) veiksmas vyksta kaimo, rajono centre. Vilniuje gyvenamas ir rašydamas apie šių dienų kaimą, jo žmones, ar neapsiriboja rašytojas vien tik savo išmone ar peržvelgdamas periodinę spaudą? Juk norint gerai pažinti siuolaikinį kaimą, žmones, reikia gyventi kaimo ar šalia jo, bendrauti su žmonėmis, pažinti jų bėdas ir džiaugsmus.

— Trisdešimt metų išgyvenau kaimo ir tikriausiai daug kas įsigėrė į smegenų ląsteles. Be to, negalima pamiršti, jog stipriausi vaikystės išpūdžiai, jų rašytojui dažnai užtenka visam gyvenimui. Be to, ir dabar kaimas nuo manęs visai netoli: periodika, giminės ir pažįstami, gyvenantys kaimo, išvykos, literatūriniai vakarai . . . Manau, kad rašytojas visada laiko pirštą ant gyvenimo pulso. Nereikia pamiršti, kad kaimas yra ne tik sėjos, pjūtys, statybos, ūkiniai darbai, bet ir kaimietiška sąmonė, gyvenimo ir mąstymo būdas, kaimietiška psichologija. Tuo pažiūriu, ko gero, mes visi kaimiečiai.

Vis dėlto, gyvenant mieste, kaimas po truputį "tolsta" nuo manęs. Po keleto metų, pragyventus mieste, į kūrybą ėmė brautis "miestiški motyvai". Jų gausu romane "Bučiuoju Žalį", apysakoje "Mindaugas didysis—Mindaugas mažasis". Rašydamas apysaką "visam gyvenimui" pagalvojau, kad ji, ko gero, paskutinioji "grynai kaimiška" mano apysaka. Nors ką gali žinoti . . .

Jūs poetas ir prozaikas. Ką jūs labiausiai vertinate savo kūryboje? Lyriką ar prozą?

Labiausiai savo kūryboje vertinu tas vietas, kurias rašiau apimtas tikros ekstazės, didelio kūrybinio džiaugsmo, kurias rašydamas gyvenau antrąjį gyvenimą (jis ir įprasmina mano egzistenciją). Ir man visai nesvarbu, kas tai buvo—eilėraštis ar apysaka.

Kokie jūsų nauji kūrybiniai sumanymai?

Iš "Vagos" leidyklos į spaustuve jau iškeliavo mano knyga "Kelyje į eilėraščių". "Minties" leidykla išužėiškų publicistikos knygą "Sugrįžimai". Tikiuosi išleisti apysakų apie kaimo jaunimą trilogiją "Visam gyvenimui"; į ją įeitų "Rojaus kampelis", "Trys pirštai" ir "Visam gyvenimui". Apysakose kalbama apie įvairių specialybių jaunuosius žemės ūkio specialistus, gvildenamos jų moralinės, etinės ir kitos gyvenimiškos problemos.

O dabar po truputį rašau kažką panašaus į istorinį romaną. Apie jį plačiau kalbėti dar nenorėčiau. Šalia to ruošiu spaudai ir eilėraščių knygą, kurią kol kas vadinu "Laimę pažinęs".

Parengė A. Juozaitis

KAS METRAŠČIUOSE—TAS SKAITYTOJUI

Penkis šimtus Kauno miesto kraštotyrininkų darbų aprašė J. Paleckio viešosios bibliotekos kolektyvas.

Kruopštaus kraštotyrininkų darbo rezultatais iki šiol mažai kas pasinaudodavo: apie kolektyvuose saugomus metraščius, atsiminimus nebuvo apibendrintų žinių.

Skaitytojai dabar čia gaus išsamią informaciją, kokios imonės, įstaigos, mokyklos yra sukaupusios vienokią ar kitokią istorinę medžiagą, revoliucinio judėjimo Didžiojo Tėvynės karo veteranų prisiminimus.

Didžiausia Lietuvoje viščių perykla

M. Patašiaus nuotraukoje: Kiaušinių rūšiavimo bare.

Suskyla kiaušinis, išsiriti viščiukas. Atrodytų, viskas paprasta. O iš tikrųjų nuo kiaušinio iki viščiuko — ilgas kelias. Net čia, moderniaume Vilniaus rajono Juodšilių paukštyno inkubatoriuje.

Pirmiausia kiaušiniai rūšiuojami, paskui — dezinfekuojami. Tada devyniolika dienų šildomi 35-38 laipsnių temperatūroje. Po to perkeliama į skilimo cechą, kur po poros dienų ir prasideda didysis cypėjimas.

Pasverti viščiukai kraunami į dėžutes, šios — į specialias mašinas, kurios išveža vartotojams. Ir taip — per ištisus metus.

Pirmieji viščiukai Juodšiliuose išperinti 1978 metų sausio mėnesį. Šių metų vasarį paukštynas išsiriti 30 milijonai. Taigi jau šešerius metus dirba vienas stambiausių respublikoje paukščių fabrikas. Paukštyno kolektyvas ne kartą apdovanotas TSRS LŪPP diplomais, užėmė prizines vietas konkurse.

1982 metais Juodšilių paukštynas perdavė daugiau kaip aštuonis milijonus viščių, iš jų 418 tūkstančių — gyventojams. Parduota ir kiaušinių.

Pagrindinius Juodšilių viščių vartotojas — Vilniaus paukštynas, praėjusiais metais nupirkęs 4.5

milijono jaunikų išauginęs iš jų broilerius. Po milijoną viščių nupirko Alytaus rajono Butrimonių tarpukinis ir Kaišiadorių paukštynai, pusę milijono — Lazdijų rajono Morkavo tarybinis ūkis.

Beje, Juodšilių paukštynas pagamina ir mėsos. Višta, sudėjusi per metus iki 223 kiaušinių, porą mėnesių penima ir realizuojama mėsa. O paukštynas — apie 90 tūkstančių vištų.

Taigi darbo pakanka, nors kolektyvas nemažas — 320 žmonių. Tam, kad lengviau būtų įsivaizduoti paukštinių triušą, pateiksiu keletą skaičių. Vištos lesalas susideda iš 50 komponentų, per dieną višta jo sulesa 160 gramų. Nors lesinimas mechanizuotas, daug dėmesio reikalauja paukščių priežiūra. Pasak paukštyno specialistų, ypač svarbu apsaugoti vištas nuo ligų. Su šiuo uždaviniu sėkmingai susidoroja veterinarijos tarnyba, kuriai vadovauja Juozas Katkevičius.

Yra paukštynas ir problemų. Štai jau kelinti metai neįstengiama visiškai patenkinti kaimo gyventojų poreikių viščių. Mat atsiliepa sezoniška paklausa. Didžiausias paraiškų antplūdis per gegužę-birželį. Tada paukštynas nepajėgia visų aprūpinti.

R. Bacevičius

Gerai padirbėta

Daug žuvų praėjusiais metais pradėjo savo gyvenimą Laukystos veislyne. Surinkta 5.2 milijono lydekų ikrų, išinkubuota 3.3 milijono lervučių. 90 tūkstančių lervučių palikta auginti veislyno tvenkiniuose, kitos perduotos draugijos skyriams.

Iš atvežtų 300,000 vaivorykštinių upėtakių ikrų išinkubuota 240,000 upėtakių. Jie taip pat iškeliauja į draugijos vandenį.

56 hektarų ploto tvenkiniuose buvo auginami antramečiai karpiai. Suleista 242,000 metinukų, o iki dvi vasarių amžiaus užaugo 230,000. Tai gana geras rezultatas. Mat nepuolė ligos. Galimas dalykas jos nepuolė ir todėl, kad jau kuris metas nebeįvežama kar-

piukų iš kitų ūkių, tad ir ligoms plisti sunkiau.

Šiurmetukai karpiai buvo auginami 51 hektaro ploto tvenkiniuose. Į juos paleista 1.2 milijono lervučių. Kelinti metai gerai eina karpų nerštas. Dalis karpukų buvo išinkubuota inkubatoriuje. Rudenį iš tvenkinių išgaudyta 355,000 šiurmetukų karpukų. Deja, planas neįvykdytas. Mat praėjusių metų vasaros pradžia buvo gana šalta, nepalanki karpukams augti.

Šiaip jau bendri darbų rezultatai Laukystoje gana neblogi. Siemet numatoma išauginti 201,000 dvivasarių karpų, 610,000 šiurmetukų, 115,000 upėtakių mailiaus ir 4 milijonus 50 tūkstančių lydekų lervučių.

Benas Steponas

Jaunųjų dainininkų akordai

Gausiai susirinko kauniečiai į Valstybinės filharmonijos Kauno filialą pasiklausyti berniukų chorų pasirodymų.

Pirmiausiai išvydome scenoje Vokietijos Demokratinės Respublikos Veimaro pionierių, Estijos Tartu miesto berniukų ir Lietuvos Kauno miesto berniukų "Varpelis" jungtinį chorą. Jam dirigavo kauniečiai A. Kazlauskas. Trijų valstybių jaunieji dainininkai sutartinai atliko ištrauką iš A. Bražinsko kantatos "Atėjo šventė".

Po to renginio organizatoriai į sceną išleido savo vakarinio kaimyno — Veimaro miesto pionierių chorą, vadovaujamą Jocho Kvasnerio. Darniai suskambėjo ne tik pionieriškų dainų popuri, bet ir G. T. Handelio "Taikos choro" ir "Laisvės choro" kūriniai. Nepagalėjo žiūrovai katučių J. Gudavičiaus dainai "Kur giria žaliuoja", kurią lygių balsų chorui pritaikė J. Kvasneris.

Antroje koncerto dalyje rodė savo sugebėjimus kauniečiai. Išpuodingai piano nuaidėjo "Varpelio" vyrų choro atliekama Freilo daina "Užmigo ežerai", nuotaikingai padainavo jungtinis choras A. Bražinsko dainą "Ažuolais vainikuotas" ir gana sudėtingą originalų kūrinį — A. Bražinsko dainą "Pavasario žaidimai", reikalaujančią mažųjų dainininkų aiškios dikcijos ir žaismingos nuotaikos. Kai kurias dainas šeiminingai atliko su orkestru. Tą vakarą skambėjo A. Vivaldžio "Beatus vir". Akomponavo J. Gruodžio aukštesniosios muzikos mokyklos kamerinis orkestras, diriguojamas A. Kazlauskas.

Kitą dieną klausėmės Klaipėdos "Gintarėlio" ir Maskvos berniukų chorų atliekamų kūrinių. Gerą

ispūdį padarė A. Rožės vadovaujamas "Gintarėlio" choras. Įdomiai nuskambėjo mažųjų dainininkų atliekama sunkoka K. Kavecko daina "Oi tai dyvai". U. Naiso "Miško telegrama".

Profesionaliai dainavo mūsų šalies sostinės berniukų kapelos, vadovaujamos N. Kamburg. Puikiai atliko R. Sėdrino ir S. Rachmano kūriniai rodo, kad choras pajėgus. Ovacijų susilaukė S. Tanejevo daina "Tamsioj girioj" ir kiti kūriniai.

Trečią šventės dieną rodė savo sugebėjimus Tartu miesto berniukų ir Vilniaus "Ažuoliuko" choralai. Jaunieji estai nuotaikingai atliko U. Naiso ir Ž. B. Liuk "Vieną puikų dieną", lietuvių liaudies dainą "Suktinis", harmonizuotą M. K. Čiurlionio, P. Čaikovskio "Lakštینگalą". Chorui dirigavo meno vadovas ir dirigentas Uno Uiga bei dirigentai Undelis Kokas ir Lenartas Zola.

Kaip ir tikėtasi, jaunųjų dainininkų šventę apvainikavo Lenino komjaunimo premijos laureatas Vilniaus mokytojų namų nusipelnęs berniukų choras "Ažuoliukas". Maloniai skambėjo tiek mažųjų dainininkų akordai, tiek stiprios vyrų choro dainos. Ypač patiko žiūrovams skambių formų kūrinys — J. Bramso "Nenie", S. Tanejevo "Tyla" ir kiti reti kūriniai.

Į berniukų chorų šventę buvo atvykęs maskvietis — muzikinis — estetinio vaikų ir jaunuolių auklėjimo komisijos prie TSRS kompozitorių sąjungos pirmininko pavaduotojas P. Merkurjevas. Jis gerai įvertino jaunųjų dainininkų pasirodymą, pažymėjo, kad tokios dainų šventės padeda auklėti jaunąją kartą, populiarinti chorų meną.

Vandalinas Junevičius

Pastaraisiais metais sėkmingai pasirodė Lietuvos gimnastės įvairiose Tarybų šalies ir tarptautinėse varžybose. Sportininkų tarpe gerai žinoma ir kauniečių studentė Dalia Bakaitė. Ji yra daugkartinė respublikos sportinės gimnastikos čempionė, TSRS sporto meistrė. Kauno Kūno kultūros instituto auklėtinė savo meistriškumą perteikia ir būsimosioms gimnastėms.

Nuotraukoje: D. Bakaitė su mažosiomis gimnastėmis Kauno vaikų fizinio auklėjimo namuose.

M. Baranauko nuotrauka

KRAŠTOTYRININKŲ EKSPEDICIJOS, KONKURSAI

Kelmėje rengiant tradicinį liaudies dainų ir muzikos atlikėjų rajoninį konkursą, aktyviai talkininkavo ir vietos kraštotyrininkai.

Kraštotyros prizą laimėjo rajoninės koopsąjungos saviveiklininkai. Jų atliekamos dainos atkeliavo iš pačių liaudies gelmių, nuskambėjo taip, kaip kadaise jos buvo dainuojamos.

Rajone buvo surengtos trys teminės ir dvi kompleksinės kraštotyros ekspedicijos. Paskutinioji kompleksinė ekspedicija vyko Kiauno-

rių apylinkėje. Užrašyta nemaža dainų, pasakojimų, žinių iš liaudies medicinos.

JAUNIEJI VAIRUOTOJAI

Molėtų 1-osios vidurinės mokyklos vyresniųjų klasių moksleiviai pagal gamybinio mokymo planą mokosi vairuotojo specialybės.

Kartu su vidurinio mokslo atestatu jie gauna ir vairuotojo teises.

Siemet jau išlaikę egzaminus, daugiau kaip 40 abiturientų įsigijo vairuotojo specialybę.

Vilnis, 1983 liepos 7

Kai Lietuvoje šitiek automobilių ir traktorių be Mažeikių būtų blogai

Visi pripratome prie minties, kad Mažeikiuose yra naftos perdirbimo gamykla. Atslūgo pirmasis domėjimasis, mažiau smalsuolių lekia jos pasižiūrėti. Gamykla gaudžia, gamina benzina, dizelinį kūrą, išgautas suskystintas dujas, mazutą ir t. t.

— Jau pradėjo ir antrą naftos eilę statyti, — žemaičiuodamas išlėto aiškino mažeikietis, su kuriuo sušnekome laukdami autobuso į naująjį Mažeikių gyvenamąjį rajoną.

Žodis po žodžio prisiminėm, kad netrukus pradės veikti Ignalinos atominė, Kaišiadorių hidroakumuliacinė elektrinės.

— Po to vėl ką nors statys, — pašnekovo tonas buvo ramus.

Jis visai nesistebėjo didžiulėmis permainomis Mažeikiuose ir visoje Lietuvoje. Naftos atsiradimą savo mieste jis paaikšino labai paprastai:

— Šitiek Lietuvoj automobilių, traktorių! Kur dabar dizelinio motoriuo nėra! Ir visiems benzino, kitokio kuro duok! Reikėjo pastatyti gamyklą.

Ekonomistai, liaudies ūkio specialistai, matyt, kur kas sudėtingiau argumentuotų, kodėl Mažeikiuose imta perdirbinėti naftą. Tačiau ir atsitiktinis pašnekovas esmę juk nusakė taikliai.

Mažeikių žemė niekada nepasižymėjo naudingomis iškasenomis. O kuo ypatingu gali pasigirti Lietuvos gelmės? Kai kuriose vietose yra dolomitų, gipso, klinčių, gintaro, durpytų, molio, smėlio. Argi šiandien to užtenka aukštam žemės ūkio mechanizacijos lygiui, toliau plečiamai respublikos pramonei, kuri šiandien gamina ypač tikslas stakles, kitus sudėtingus įren-

mus? Anksčiau didžiausia Lietuvos valstiečio svajonė buvo įsigyti arkli. Dabar laukus arija tik traktoriai. Argi įmanoma šiandien įsivaizduoti mūsų buitį be elektros? Visa tai reikalauja naujų ir naujų energetinių išteklių. Kol kas viena svarbiausių jo sudėtinųjų dalių — nafta. Be naftos šiandien niekaip neišsiversi. O jos mūsų respublikoje, nors ieškota, netgi rasta, tačiau dar tik lašai, o reikia visos jūros. Ar bus ji aptikta — atsakys tolesnės paieškos.

Kad respublika, Pabaltijo regionas apsirūpintų naftos produktais, į Siaurės Lietuvą buvo atvesta "Draugystės" naftotiekio šaka. Ko pašykštėjo sava žemė, davė dosni ranka iš broliškos tarybinės respublikos.

Pavasaris jau pažadino rugių želmenėlių, stiepiasi ir pievų žolė. Draugai iš Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos rodė į šiuos vėl bundančius laukus ir sakė — per juos ateina "Draugystės" naftotiekio trasa. Paprasta akim nieko nematyti... Taip ir su draugyste, tikri draugai jos pabrėžtinai nedemonstruoja. Ji — širdy, ją ypač pajunti, įvertini, kai sunku ar reikalinga parama.

Ir vis dėlto yra vieta, kur naftotiekis išnyra į paviršų. Ten, kur prie jo prisijungia gamykla. Užtenka paspausti mygtuką, atsidaros sklendės, ir į gamyklos vamzdinę ima plūsti nafta, kuri į čia keliavo tūkstančius kilometrų. Gal šiandien metaline arterija pulsuoja Pavolgio gelmių turtas? O gal tai — Vakarų Sibiro juodasis auksas?

Spūsteli mygtuką ir pasrūva nafta! Ešelonai išvežioja respublikoje pagamintą benzina, mazutą, dizelinį kūrą!

O. Repšienė

PRIE MINIJOS SRAUNIOS

Pati gamta tapo natūraliu senojo Gargždų miesto išplanuotoju. Nuo stačių piliakalnio šlaitų keleiviai su pasigėrėjimu žvelgia į skaidrios Minijos vingiuojantį kaspina, geltono smėlio paplūdimį, slėnius, medžių žalumoje skendinčias gatves. Netoli tilto, jungiančio abu upės krantus, iš ažuolo kamieno išdrožtame kelrodyje išskaptuotas užrašas primena, kad miestas jau įžengė į aštuntą savo gyvavimo šimtmetį.

Šiandien Gargždai — Klaipėdos rajono centras, sparčiau už kitus Žemaitijoje augantis miestas.

Rožynais padabintą centrinę miesto aikštę — buvusią turgavietę — iš visų pusių supa išraiškingi administracinių įstaigų pastatai, kino teatras "Minija", buitinio gyventojų aptarnavimo kombinatas, centrinė ligoninė su poliklinika, viena seniausių Lietuvos vaistinių.

Netoliese — pagrindinėse miesto gatvėse — stovi gražūs kultūros namai su biblioteka, prekybos centras, ryšių mazgas, vaikų muzikos ir sporto, bendrojo lavinimo mokyklos, vaikų lopšeliai-darželiai, stadionas.

Mieste nusidriekė dešimtys pavyzdiningai sutvarkytų, apželdintų gatvių, skiriančių daugiaaukščių namų kvartalus ir privačių sodybų eilutes. Butuose su visais komunaliniais patogumais dabar gyvena bemaž visi gargždiečiai. Visur jauku ir tvarkinga, kaip sakoma, nei šapelio, nei lapelio, tarsi kurortinė-

je vietovėje.

Gargždų augimą paspartino ne vien patogi geografinė padėtis — 18 kilometrų iki Klaipėdos, greta — Kauno-Klaipėdos autostrada. Netoli miesto geologai aptiko didžiulius rišlaus smėlio klodus. Tai paskatino pastatyti čia didelio pajėgumo įmonę — statybinių medžiagų kombinatą, kuris gamina plytas, betonines konstrukcijas, izoliacinę stogų dangą ir daug kitokių medžiagų. Įmonės produkcija tenkina respublikos poreikius, siunčiama į visas tarybines respublikas.

Plataus asortimento gaminius tiekia Gargždų metalo apdirbimo įmonė "Pajūris". Didelę paklausą turi čia gaminamos vaikiškos rogtės, sodo ir turistinių baldų komplektai, kambariniai šiltnamiai ir kiti reikmenys.

Pramoniniame miesto rajone, nutolusiame per tris kilometrus, susirikiavo žemės ūkio aptarnavimo organizacijos, geologinė ekspedicija. Neseniai Gargžduose savo bazę pradėjo kurti ir žemės ūkio aviatoriai.

Be grožio ir gėrio, kurį nuo seno puoselėja kiekvienas gargždietis, miesto gyventojai vis daugiau laiko skiria kultūriniam gyvenimui. Jį praturtina dažni svečiai — Klaipėdos dramos teatro aktoriai, respublikos profesionalūs kolektyvai ir individualūs atlikėjai, dažnai čia užsuka kompozitoriai, dailininkai, rašytojai, žurnalistai, architektai.

Alf. Pipiras

JUODUPĖ KLESTI, GRAŽĖJA

Juodupės gyvenvietė išaugo kartu su pokario metais atstatytu "Nemuno" vilnos audinių fabriku, tapusiu didžiausia pramonės įmone rajone. Per metus joje pagaminama prekinės produkcijos už 64 milijonus rublių.

Juodupė — jauna gyvenvietė, graži, erdvi, patogi gyventi. Per pastarąjį dešimtmetį čia iškilo naujas ryšių skyrius, buitinio gyventojų aptarnavimo paviljonas, vidurinės mokyklos priestatas su sporto sale, "Nemuno" fabrike sumontuotas pripučiamas lengvosios atletikos maniežas, pastatytas didžiulis poilsia vietės kompleksas su gražia seklyčia visuomeninių organizacijų renginiams.

Siuo metu beveik pusė juodupiečių dirba "Nemuno" fabrike, kiti — durpių įmonėje, istaigose ir organizacijose. Gyvenvietėje statomi daugiabučiai namai su visais patogumais, ir pastaraisiais metais daugelis juodupiečių pagerino savo gyve-

jame jauku, kiek gražių pastatų. Ypač nustebino profilaktoriumas, kur elektrinės darbuotojai ilsisi ir gydos.

Viskas man buvo netikėta, nauja, turėsiu ką prisiminti, kitiems papasakoti.

Gegužės mėnesį Lietuvoje viešėjo ir pavienių asmenų, jų tarpe pora JAV lietuvių jaunesnės kartos žmonių plačiai besireiškiančių vietinėje veikloje.

Tėviškės draugijos kvietimu ten buvo nuvykęs Gintaras Karosas iš Bostono. Jis buvo nusivežęs video garsinį filmavimo aparatą ir padarė daug vaizdinį įrašų. Buvo nuvykęs ir prie poeto J. Tysliavos kapo, kur irgi nufilmavo.

Privačiu iškvietimu Lietuvoje viešėjo Raimunas Lapas iš Chicago. Jis Chicagoje yra vedęs lietuvišką radijo valandėlę ir yra parašęs knygą apie lietuvių filmus.

E. Tyl.

nimo sąlygas. Per dešimtmetį "Nemuno" fabrikas pastatė du namus po 40 ir 4 namus po 20 butų. Be to, pastatytas vienas 20 butų kooperatinis namas. 49 šeimos per tą laiką įsikūrė individualiuose gyvenamuosiuose namuose. Du namus po 20 ir vieną 8 butų namą pasistatė durpių įmonė, vienas namas buvo pastatytas mokytojams. Beveik dvigubai daugiau gyventojų ėmė naudotis valgyklos ir buitinio kombinato paslaugomis.

Pastaraisiais metais daug nuveikta gyvenvietei tvarkyti. Išasfaltuotos Pergalės ir M. Melnikaitės gatvės, įrengtas dviejų hektarų parkas, suremontuota gatvės danga. Juodupiečiai myli savo gyvenvietę ir noriai dalyvauja talkose, tvarko aplinką, prižiūri želdinius ir statinius. Už aukštą kultūrą ir pavyzdinę tvarką Juodupės gyvenvietė net 10 kartų buvo respublikinio socialistinio lenktyniavimo prizininke, o keturis kartus užėmė pirmąsias vietas.

Tačiau visa tai dar nereiškia, kad visos problemos jau išspręstos. Dar stokojame gerų, su visais patogumais butų, daugiau lėšų reikėtų skirti gyvenvietei tvarkyti, plėsti prekybos tinklą. Juodupiečiai laukia naujos parduotuvės, kuri su projektuota, bet dar nepradėta statyti. Reiktų toliau asfaltuoti gatves.

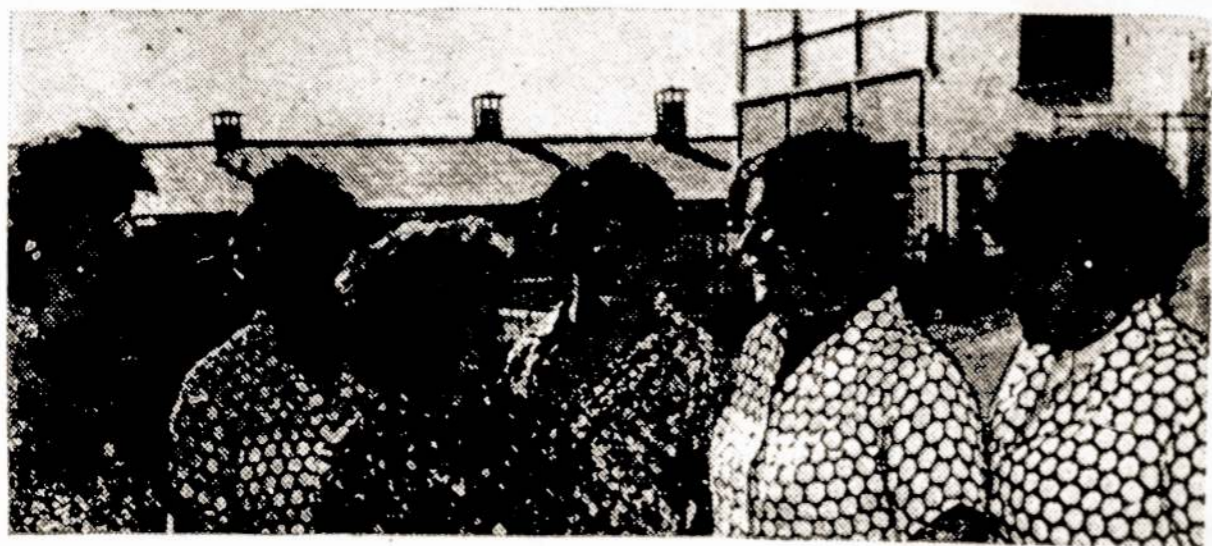
Stengsimės bendromis pastangomis padaryti viską, kas būtina gyvenvietės grožiui ir jos žmonių patogumui.

Vytautas Eigelis

LIGONIAMS IR MEDIKAMS

Siaulių miesto medicinos miestelyje — dar vienerios įkurtuvės. Statybos tresto 1-oji statybos valdyba ir jai talkiniosios subrangovinės organizacijos, Respublikinės Siaulių ligoninės kolektyvui atidavė naują pastatą. Jo samatinė vertė — 800.000 rublių.

7

Dainių gyvulininkystės komplekse, kurį pastatė šeši Jurbarko rajono ūkiai, penima 12 tūkstančių kiaulių.

Nuotraukoje: Geriausios įmonės operatorės [iš kairės] G. Cilikaitė, A. Lenkaitienė, O. Šuvalova, S. Cvirkienė, E. Prancikaitė ir J. Samuolienė, V. Gulevičiaus nuotrauka

GAUSU TURISTŲ LIETUVOJE

Balandžio mėnesyje Lietuvoje 10 dienų pabuvojo moksleiviai iš lietuviškosios gimnazijos V. Vokietijoje, o gegužės mėnesį ten pradėjo plaukti turistinės grupės bei pavieniai asmenys iš JAV, Kanados bei kitų užsienio kraštų.

Jauniesiems moksleiviams susitikimas su savo tėvų kraštu, atrodo, labai patiko. Gimtasis kraštas paskelbė daug atsiliepimų, kuriuos išsakė jaunieji turistai.

Cia pateikiame vieno iš jų — Lino Žukausko pasakytus žodžius:

Esu iš Chicago, Lietuvoje — pirmąkart. Apie savo tėvelių gimtinę — Nemuno kraštą — nuo pat mažų dienų labai daug girdėjau ir, dar nežinodamas, pamatysiu, ar ne Lietuvą, buvau susikūrus jos vaizdą. Dabar matau, kad jis daug kuo skiriasi nuo tikrovės. Tėveliai pali-

ko Lietuvą skurdžią, vargstančią, o aš radau ją — tokią stebėtinai gražią, dideliais miestais, naujomis gamyklomis ir fabrikais išsistaciausia, plačiomis autostradomis išsitiesusia, mačiau gražiai apsirėdžiusius, ramius ir laimingus žmones. Labai norėčiau Lietuvoje ilgiau pagyventi. Čia nejauti tos karštingiškos skubos, žmonės vieni kitiems draugiški ir malonūs. Smagu, kad gali visur lietuviškai kalbėti, ir visi tave supranta. Man atrodo, kad pabuvęs čia dešimt dienų, ir pats geriau ėmiau lietuviškai kalbėti.

Viskas labai patiko. Spėjome daug pamatyti. Labai gražu buvo Elektrėnuose, kur susitikome su moksleiviais, pamatėme gigantišką elektrinę, naujas statybas. Sis miestas dar toks jaunas, o kaip

Vilnis, 1983 liepos 7

Žemaičio lazda

Kai jis sugrįžo į Vilnių iš savo gimtinės netoli Klaipėdos, regėjau—ne tas žmogus. Atgijo, džiaugėsi ir buvo iškalbus, kaip lietuvis. Gražus žmogus, kai jis laimingas, o į gražų žmogų gražu ir žiūrėti.

— Oi, broleli! kad ir pasakoti nemoku. Nemaniau, nemaniau, kad šitaip. Uh, antikristai, tai jie, liežuvingieji patriotukai, žmonėms galvas apsuko. Na, palaukite!—pa-grašino svečias rūstoku balsu.

Buvo linksma, bet tylėjau, nes ką pasakysi? Julab, argi kas nežino-me, kas tieji, anot svečio, liežuvingieji patriotukai? Žinom. Ir nors taikomės nepastebėti, negirdėti, bet lojant vis tiek girdime ir net erzelis pakankina. Dabar žiūrėjau į žmogų, kuris jiems tikėjo, kuriam liežuvingųjų patriotukų kalbos buvo nelyg pinigai, už kuriuos nusiperkamos žinios. Ir va, suradęs progą pasitikrinti, net pasakysiu, išsižiojo iš nuostabos—ne taip, oi ne taip čia, kaip jam pasakojo.

— Tai Jūs manėte, kad pas mus žmonės po viena antklode naktis leidžia?—klausiau aiškiai perdėdamas, nes būtent tokie klausimai dažnai parodo, kaip mūsų pačių ir mūsų gyvenimo nepažįsta svetimų kraštų tautiečiai.

— Ne, taip nemaniau, tačiau kam man nuodėmė seilintis? Nežinojau, kad va taip, kaip mačiau,—geraširdiškai prisipažino pašneko-vas.

— O kaip žinojote?—tęsia dialogą.

— Jeigu būčiau sutikęs klumpėmis klapsintį, ar vyžomis tapsantį, tai, žinot, nebūčiau nustebęs—prisipažino svečias.

Jis buvo atviras, geraširdis, ir mėlynos jo akys švietė kaip pavasario dangus. Yra, sako, žmonių, kitus suprantančių iš pirmo žvilgsnio, pirmo žodžio, tačiau aš nuo tokių menų oi kaip toli. Ir net ne tuoj pastebėjau, kad jis savo rankose laiko didžiulį turtą. Na, kaip didžiulį? Man, kitam, kurie su Tėvyne nuo pirmos ligi šios dienos—tas turtas gal ir ne turtas. Svečias laikė rankose grakščiai išlenktą, smulkiais raštais išpjautą lazda. Jis ją vartė, kilnojo, žodžiu, buvo užimtas šita lazda ir galėjai pagalvoti, kad kažkur ten, kur jos šerdis—kimšte prikimšta aukso. Paskui jis neiškentė ir pakėlė lazda prie mano akių.

— Padovanojo. Suprantate, į Ameriką lazda parsivešiu.

Man tai nepatiko. Lazda ir terba nuo seno lietuviuose yra simbolis elgetystės. Ir va, svečias vešis į Ameriką pusę tos ubagystės—lazda. Taip ir knietėjo paklausti: klausykite, žmogau, o terbos ar nesuradote? Sakau, kodėl terbos nesivežate? Tačiau neišsivadavau,

nes jutau, kad prieš mane stovi laimingas, geras, sąžiningas, Tėvynės pasilgęs žmogus.

— Gabių rankų darbas,—pasakiau, perbraukęs delnu smulkius raižinius.

— Dabar aš jiems parodysiu: va, parvežiau lazda, bet tai, atsiprašau, ne ubago lazda. Tai džiaugsminga lazda—pažiūrėkite! Tik laimingas žmogus gali imtis darbo. Atkreipkite dėmesį!—išo arčiau nosies svečias šią lazda, čia marios fantazijos ir kalnas kantrybės.

Suvokiau, kad tokiuose dalykuose jis išmano daugiau. Žiūrėjau į tuos raižinius ant lazdos ir linkčiojau galva. Tik va, jo rankose lazda vikriai apsisuko ir pamačiau, kaip išlenkta jos rankena apsikabino kaklą. Svečias neva įnirtingai traukė lazda žemyn kartu prie žemės lenkdamas ir savo galva.

— Ką—nepatinka? Sakote—nepatinka?—pro sukąstus dantis sunkiai švokštė svečias.—Na, palaukite, balandėliai! Dabar, jei kas mano akyse paspjaudys į Lietuvą, tai va, balandėliai, šitaip užkabinsiu lazda už kaklo ir priversiu nosim žemę arti.

Nesijuokti nebuvo įmanoma. Ir žmonės, tądien stovėję prie Gintaro viešbučio ir matę šią nuotaikingą sceną, atidžiai sužiūro į svečią.

— Aš juk teisybę sakau. Jūs gal manote, kad aš klajūnas? Darbininkas aš. Nuo jaunų dienų prie darbo ir darbo. Et, žmonės! Kai man melavo, aš į savo gimtą kraštą žiūrėjau su ironija, galvodamas, kad jūs visi apsilėdėliai, o gal ir tinginiai.

— Ar ne žemaitis būsite?—paklausė iš būrelio žmogus, bandydamas įžiebt degtuką.

— Žemaitis, žinoma, kad žemaitis.

— Taigi, taigi, palingavo galva žmogus,—regiu ir girdžiu.

— O vaikai ar dar kalba lietuviškai?—pasiteiravo kitas.

— E, žmogau, kol aš žemaitis, žemaičiai ir mano vaikai.

Aš jau žinojau, kad svečias sako teisybę ir dabar pasakiau:

— Iš tikrųjų, nuostabi lazda. Tai sakote, padovanojo?—ir pats jaučiausi lyg didžiausią atradimą padaręs. Tie gražūs, dailūs pjausniai ant svečiui padovanotos lazdos žadino vaizduotę ir ji bėgo, plaukė, plasnojo per Lietuvą ir džiaugėsi, matydama, kaip iš darbo pavargę žmonės grįžta namo. Visi į savo namus, ir niekam nereikia išeiti, kad po daugiau ar mažiau metų sugrįžtų kaip svečias.

— Mes dar susitiksime,—pasakiau svečiui,—dar pašnekėsime... **Pranas Karlonas**

Visiems ir kiekvienam

Respublikoje pradėta igyvendinti ilgalaikė lėtinių neinfekcinių susirgimų profilaktikos programa.

Mūsų laikais medicinos mokslas ir sveikatos apsaugos sistema įveikė daug pavojingų infekcinių ligų. Tačiau spartų nūdienos gyvenimo ritmą lydi kitos negandos—daug žmonių serga širdies ir kraujagyslių, kaulų, sąnarių ligomis, cukralige, vėžiu, lėtiniais plaučių susirgimais. Padėti užkirsti kelią šioms žmogaus priešams—tokio tikslo siekia naujoji programa.

Stambiose poliklinikose jau steigiami specialūs profilaktikos skyriai, ruošiamasi plataus masto gy-

ventojų sveikatos tikrinimams. Praktiškai kiekvienam žmogui bus sudarytos profilaktinės sveikatos apsaugos programos. Nuosekli profilaktika turi "apčiupti" ligą dar jai neprasidėjus.

GERIAUSI MUZIEJAI

Sajunginėje muziejų fondo mokslinio tvarkymo apžiūroje tarp respublikos visuomeninių muziejų geriausiai pripažinti Kauno medicinos instituto farmacijos liaudies ir Rokiškio 2-osios vidurinės mokyklos J. Šmuškevičiaus memorialinis muziejai.

Meškeriojų laimikiai praėjusiais metais

Lietuvos žvejai mėgėjai per praėjusius metus sugavo žuvų, kurios visos svėrė 992 tūkst. kilogramų, o vienam žvejui tektų vidutiniškai po 13.5 kilogramo. Konkurso prizininkų garbė atiteko aštuoniems žvejams mėgėjams.

N. Kotovas ir E. Matuškevičius, poilsiaavę su šeimomis Zarasų rajone prie Sventosios upės, buvo liudininkai, kai panevėžietis žvejys Vytautas Afanesjevas, žvejojamas su skrituliu ir gyva žuvele, ištraukė į krantą 12.8 kg sveriančią 114 cm ilgio lydeką. Tai ir buvo didžiausia praėjusių metų respublikos vandenų žuvis.

Tokio pat ilgio ir tik 700 gramų lengvesnę lydeką Trakų rajono Vilkokšnio ežere sugavo vilnietis Anatolijus Litvinenka. Pagal konkurso nuostatus šių laimikų savininkams atiteko aukso medaliai.

Kapsukiečiui žūklautojui Pranui Stankevičiui irgi pasisekė. Vidurvasarį Amalvos ežere jis ištraukė 10.18 kg sveriančią lydeką ir pelnė sidabro medalį. Tokios prizinės praėjusių metų lydekos.

Pagal konkurso nuostatus kiekvienai žuvų rūšiai yra nustatyti atitinkami reikalavimai. Pavyzdžiui, aukšlė galėtų pelnyti aukso medalį, būdama tik 25 cm ilgio. Rekordinio dydžio laikomas ir 22

cm ilgio grūžlys, 20 cm—grūžlys, 35 cm—strepety. Jeigu žvejas sugautų 1.2 kg sveriančią kiršį, paprastąjį karosą ar plakį—jis taip pat laimėtų aukso medalį, o jei šios žuvis svėrė 800 gramų—meškeriojui tektų bronzos.

Žvejojant ūsorius, sėkmė lydėjo vilnietį Vytautą Bernotą. Jo laimikis svėrė 2.05 kg, buvo 60 cm ilgio ir pelnė žvejui bronzos medalį.

Žvejai mėgėjai gerai žino, kad nesunku meškere sužvejoti karpį. Praėjusią vasarą kupiškėnas Antanas Sileika Puožo ežere virtos bulvės masalu suviliojo 9.7 kg ir 82 cm ilgio žuvį. Kupiškėnas Edmundas Kriūka tame pat ežere ir tuo pačiu masalu pagavo 8.4 kg svorio ir 70 cm ilgio karpį. Šių žuvų savininkams teko bronzos medaliai.

Didžiausias karšis pernai pagautas Rašios ežere. Vilnietis Edvardas Bardauskas gavo laimikį, pelnusį žūklautojui sidabro medalį, spalio mėnesį žiemine meškere.

Kapsukietis Vladas Merkevičius spalio mėnesį Antanavo vandens saugykloje sužvejojo 1.34 kg, sidabrinį karosą. Meškeriojui atiteko bronzos medalis.

Tokie yra laimingiausi 1982 metų žvejai mėgėjai, sugavę rekordinio dydžio žuvis.

Regina Jokantaitė

Utenos pieno kombinatas didina produkcijos gamybą ir asortimentą. Išplėstas pieno priėmimo skyrius, kuriame sumontuota dar viena pieno priėmimo ir šaldymo linija. Pradėta gaminti buterbrodinį sviestą, išrūgų gėrimą "Minija", varškės sūrelius "Citron".

Nuotraukoje: Cheminės laboratorijos inžinierė chemikė Lilija Kvedarienė [kairėje] ir laborantė Janė Baltuškaitė nustato technologinius gaminamos produkcijos rodiklius.

K. Jankausko nuotrauka

KINO DIENOS ŠILUTĖJE

Šilutės rajone įvyko pirmieji Lietuvos kino studijos dienų renginiai. Prieš septynerius metus Rokiškyje pradėta tradicija sėkmingai puoselėjama. Kino dienos jau apkeliavo dešimtis respublikos rajonų, jų renginius pamėgo žiūrovai. Šiandien šventė atkeliauja į Šilutės rajoną, kuris seniai tapo daugelio lietuviškų kino filmų kūrimo vieta.

Šilutės rajono kino salėse buvo demonstruojami nauji lietuviški meniniai filmai "Vasara baigiasi rudenį", "Arkliavagio duktė", "Atsiprašau". Paskutinis filmas, sukurtas režisieriaus V. Žalakevičiaus, buvo filmuojamas Juknaičių tarybiname ūkyje. Tad šio ūkio žemdirbiams buvo dar vienas įdomus renginys—čia buvo renkami geriausi praėjusių metų Lietuvos

kino studijos dokumentiniai filmai. Kovo 19 dieną Pagėgių kino mėgėjai susitiko su populiariomis aktorėmis N. Oželyte ir V. Mainelyte.

Panašūs susitikimai įvyko Kintuose Rusnėje. Vilkyčiuose. Į Šilutę dalyvauti kino dienų renginiuose atvyko daugiau kaip dvidešimt aktorių, režisierių, scenaristų ir operatorių.

Neliko nuskriausti ir mažieji kino žiūrovai. Jiems buvo surengta kino loterija. Vaikai matė naują multiplikacinį filmą "Marija Mirabela" (įgarsino Lietuvos kino studija).

Tris dienas Šilutės rajono kino žiūrovai gyveno pakilia susitikimų su pamėgtais kino filmų kūrėjais nuotaika.

R. Valatka
Vilnis, 1983 liepos 7

Šviesi senojo žemdirbio senatvė

Prieš 35-erius metus blausiai žiblainės lempos apšviestoje mokyklos klasėje Alytaus valsčiaus Siugzdėnų kaimo mažžemis valstietis Jonas Grankas kreipėsi į susirinkusius kaimynus, gretimų kaimų valstiečius:

— Suėjome mes čia vargo spiriami. O atsikratyti juo ir kurti geresnį, šviesesnį gyvenimą galėsim tik bendromis jėgomis. Todėl siūlau suvienyti savo žemės lopinėlius į vieną ūkį.

Jam tada pritarė Juozas Pavilonis iš Ciurlionių kaimo, kiti valstiečiai. Buvo įkurtas "Gimtiosios žemės" kolektyvinis ūkis. Jo pavyzdžiu suarė ežias ir gretimų kaimų valstiečiai, o po kurio laiko septyni smulkūs kolektyviniai ūkiai susijungė į vieną kolūkį ir pasivadino "Lenino keliu". Krokialaukis tapo ūkio administraciniu centru. Tik pagyvenusio amžiaus žmonės dabar beprisimena Krokialaukį buvus mažą ir neišvaždų miestelį su keliomis gatvelėmis.

Na, o Joną Granką — pirmąjį kolūkio steigėją krokialaukiečiai jau išlydėjo į pensiją. Ta proga kultūros namuose įvyko išpuodingas vakaras. Susijaudinęs darbo veteranas dėkojo kaimynams už parodytą jam pagarbą. Vakaronėje dalyvavo ir šeši Grancko vaikai, daugiau kaip tuzinas anūkų ir proanūkių.

Visos atžalos nusidavė į tėvą — darbštūs, dori žemdirbiai. Vyriausiam sūnui Vladui, dirbančiam ūkyje mechanizatorium, prieš keletą metų buvo įteiktas aukščiausias šalies valstybinis apdovanojimas — Lenino ordinas, kito sūnaus — Vaclovo, taip pat laukų artojo, krūtinę puošia Darbo raudonosios vėliavos ordinas, "Garbės ženklą" ordinu įvertintas tekintojo Alfonso Grankos triūsas. Geru žodžiu ūkio žmonės mini sūnų Petrą, dukras Albina ir Oną.

Aplanko senasis Grankas Maštaleriuose gyvenančius Vladą ir Vaclovą, į Ciurlionių kaimą nutekėjusias dukras Albina Sodaitienę ir Oną Levinskiene, dažnai svečiuojasi Alfonso namuose. Pastarojo sūnus Juozas, baigęs Vilniaus valstybinį universitetą, dabar dėsto matematiką Kauno Antano Sniečkaus politechnikos institute. Aukštojo mokslo diplomus gavo ir Albinos sūnus Antanas bei Onos dukra Renė. Tik Petro trys vaikai ir Vaclovo dvi dukros dar mokosi Krokialaukio vidurinėje mokykloje.

Linksma būna senoje Grankų sodyboje, kai susirenka visi krūvon. Liejas švelni džiūkų daina, iki išnaktų nenuityla kalbos apie praeitį ir dabartį. Ir senajam Grankui tada atrodo, kad jis pradeda gyventi iš naujo — savo vaikais, jų darbais ir užmojais.

Stanislovas Pleskus

PRIE RYŠIŲ PULTO

Pavasario darbynečiui ryšinininkai visuose 19-koje Mažeikių rajono ūkių ir Bugenių tarpūkinėje gyvulininkystės įmonėje įvedė radijo telefono ryšį.

SATYRINIŲ FILMŲ FESTIVALIS

Kas dveji metai Panevėžyje rengiami respublikiniai satyrinių humoristinių filmų festivaliai. Šį kartą buvo pademonstruota arti keturiolika juostų. Geriausiai pripažinti panevėžiečio J. Lauraičio multiplikaciniai filmai.

Vilnis, 1983 liepos 7

Svečiai Tarybų Lietuvoje

— Penkias dienas Tarybų Lietuvoje viešėjo Vengrijos socialistinės darbininkų partijos Haidu Biharo srities komiteto propagandos skyriaus darbuotojas Miklošas Bejis. Vilniaus, Kauno ir Alytaus miestų darbo kolektyvuose jis skaitė paskaitą Vengrijos ideologinės ir kultūrinės politikos šiuolaikiniame etape klausimais.

Lietuvos KP Centro Komitete M. Benjis susitiko su CK užsienio ryšių skyriaus vedėju F. Strumila, kitais atsakingais partiniais darbuotojais.

— Siuvimo gamybiniame susivienijime "Lelija" buvo atidaryta Vakarų Vokietijos siuvimo įrenginių firmos PFAFF naujausių gaminių paroda. Firmos atstovai penkias dienas demonstravo siuvimo techniką respublikos ir sąjunginių respublikų pramonės specialistams.

Tai buvo jau antroji PFAFF mašinų paroda respublikoje. Lietuvos lengvosios pramonės įmonės bendradarbiauja beveik dešimt metų. Pirmosios įrengimų linijos buvo sumontuotos "Lelijoje" 1974 metais. Vėliau Vakarų Vokietijos firmos siuvimo mašinas įsigyji Alytaus "Dainavos" siuvimo fabrikas, Kauno K. Giedrio kailių gamybinis susivienijimas, Utenos M. Melnikaitės trikotažo ir galanterijos gamybinis susivienijimas.

— Birželio pirmomis dienomis Lietuvoje lankėsi dar vienas svečias iš Vengrijos, — tai Vengrijos socialistinės darbininkų partijos Pešto srities komiteto antrasis sekretorius Andrašas Aratas.

A. Aratą priėmė Lietuvos KP Centro Komitete sekretorius L. Šepetys. Įvyko pokalbis aktualiais organizacinio partinio ir ideologinio darbo klausimais. Pokalbyje dalyvavo ir Lietuvos KP CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas J. Kuolelis.

MEŠKIUKAI... PAUKŠTYNE

Sunku šiandien įsivaizduoti Vilniaus paukštyną be žalių vejų, sodinių, gėlynu, nuosavo šiltnamio ir gyvojo gamtos kampelio. Pastarajame, be apukščių, yra briedžių, stirnų, beždžionių, ir pagaliau — jau ketvirtus metus Rudaminoje gyvenanti meškutė, kuri šiemet atsivedė trynukus.

Nuotraukoje: Su trynukais paukštyno darbuotojai Ipolitas Voalis [kairėje] ir Artūras Meilus.

K. Jankausko nuotrauka

— Birželio 6 dieną Vilniuje buvo atidaryta paroda "Bulgarija — turizmo šalis, draugų šalis". Atidarant ją kalbėjo Bulgarijos generalinio konsulato Leningrade vicekonsulas, Bulgarijos valstybinio turizmo komiteto atstovas J. Tolevas. Įvyko spaudos konferencija, skirta turistintiams ryšiams.

As I See It

NELLIE DE SCHAAF

A NIGHTMARE RE-LIVED

President Reagan continues to deny it, but despite his smiling reassurances, the American people are "not buying." ANOTHER VIET NAM IS IN THE MAKING IN EL SALVADOR! Already Military advisers, Green Berets, American-piloted helicopters are lending assistance to a most ruthless military dictator who is determined to crush the aspirations of his people for independence — for freedom to enjoy the most basic human rights.

In the June 10 issue of Chicago Tribune, we again read of "sweeps" planned by the El Salvador military to "pacify" two agriculturally rich provinces. Have we not heard all this before in the 1960's, in Viet Nam?

Are we again to read of the tragic and criminal "body counts" comprised of innocent men, women, children, the feeble, the infants? The "search and destroy" missions — the "scorched earth policy" which revolted the entire civilized world? The wholesale slaughter of defenseless, unarmed civilians, the napalming and fragmentation bombs allegedly intended for military targets — but directed primarily at hospitals, the refugee camps?

There is feverish urgency to "secure" the areas by the end of June — the deadline for planting cotton — by the National Association for Private Enterprise! It fears serious security problems should "rebels" — the people — sabotage the project.

Are American sons so expendable that they can be used to prop up every ruthless military tyrant in Central America?

Write, or wire, President Reagan that American boys must not become involved in the internal affairs of the peoples of Central America. Stay out of El Salvador—Nicaragua—Granada—Honduras.

THE EXPULSION OF NICARAGUAN DIPLOMATS

In retaliation for the expulsion of three U. S. Embassy officials in Nicaragua, the United States closed six consulates and expelled 21 Nicaraguan diplomats for engaging in "intelligence operations." Ironically, NO PROOF OR EVIDENCE was presented to substantiate the charges. All protested any wrong doing.

Nicaragua, on the other hand, provided photographs and videotapes of the activities of the three expelled CIA agents.

Marlena Moncada, a member of the Nicaraguan Embassy staff in Honduras, was approached by Luis Rodriguez (who identified himself as working for the CIA) to work for the CIA. After consultation with her government, Moncada agreed. She was transferred to Nicaragua.

On May 31, she received a radio message telling her where to pick up a boxed bottle of poisoned Benedictine, along with a note of instructions, for assassinating Foreign Minister Miguel d'Escoto Brockman. Both the note and the bottle were shown to reporters at a news conference. Film footage also revealed meetings between Moncada and Ermila L. Rodriguez, second secretary at the Embassy.

Washington was outraged that its secret operations had been infiltrated and the evidence presented at a news conference for the whole world to see. It left no doubt that Washington is continuing its policy of covert assassinations despite public laws forbidding it.

THE ROSENBERGS

Thirty years ago, Ethel and Julius Rosenberg, were arrested on charges of having conspired to commit espionage for the Soviet Union, during 1945-48. The cold war hysteria was at its height, due to the outbreak of the war in Korea, and Sen. Joseph McCarthy was "riding the crest of the wave." His bellicose manner and irrational rantings cowed self-professed liberals and cabinet members alike.

In a double-page spread, the "Guardian" June 15, 1983, unfolds the story of the tragic frame-up and execution of this courageous couple, despite world-wide protests and demonstrations. They maintained their innocence to the time of their death, despite the fact that they could have saved their lives by confessing to spying for the Soviet Union. They refused, despite their great love for their two sons (Michael and Robert) knowing that it would have reflected upon the loyalty of other Communists, who would have been labelled as "subversive" or "traitors."

They were electrocuted June 19, 1953 in Sing Sing Prison.

When the Rosenbergs were brought to trial, almost no one came to their defense. Few lawyers would even touch the case. "Respectable" scientists would not testify in their behalf. The New York Times refused to publish advertising protesting the verdict against them. Even much of the left was reluctant to step forward in their defense.

Only the "Guardian" gave extensive coverage through the series of William A. Reuben, a reporter, who worked, lectured, and travelled ceaselessly in an effort to secure justice for the Rosenbergs. Despite all his efforts (and later the world's) the Rosenbergs were executed.

In a vigil around the Court House, in Chicago, which completely encircled the block, protestors pleaded for the lives of the Rosenbergs. There were tears and outrage, when we learned that the Rosenbergs had already been secretly executed to forestall any violent demonstrations.

As Reuben revealed, "The evidence grows that they were guilty of literally nothing. Thousands of progressive Americans could have been convicted on the same kind of evidence that was brought in against the Rosenbergs — what books do you read? What clubs do you belong to? What magazines and newspapers have you ever read? What petitions have you

/Nukelta 1 10 pusl./

/Atkelta iš 9 pusl./

signed? **Ninety-eight percent** of all the evidence in the trial had to do with their **POLITICAL ACTIVITIES.** They were found guilty after a two-week trial!

MAYOR'S HANDS STILL TIED

Chicagoans are becoming bitter and outraged at the rulings by Circuit Court Judge James C. Murrery, favoring Vrdolyak and his gang of 28 aldermen over the Mayor.

Political and community leaders, frustrated by the rulings, and the obstructionist tactics of Vrdolyak and his gang — which prevent Mayor Harold Washington from carrying out his promised reforms are calling for **MASS ACTION.**

Allen Streeter, 17th Ward, told the Daily World that "Vrdolyak forces have given Washington a slap in the face, and the people, see, and know this and want to do something about it."

He maintained that the "29" want control over \$2 billion in city jobs and contracts, and they are acting for the city power brokers that include former Mayor Jane Byrne, and former Chicago Housing Authority board president Charles Sweibel, who has represented real estate interests in City Hall."

Vrdolyak and his gang are all for "business as usual".

ASSASSINATION CONDEMNED

Rudy Lozano, 32-year old Chicago trade union organizer and former aldermanic candidate, who was gunned down in his home by an assassin, is believed to be the victim of a political assassination because of the important role he played in the election campaign of Mayor Harold Washington.

Lozano, the son of a steelworker, helped build the unity of Mexican-Americans, Puerto Ricans and Chicanos, along with Afro-Americans and whites in Chicago in the election of Mayor Washington.

Lozano was killed by a young man dressed in a New York Yankee baseball cap and a blue shirt, riding a ten speed bicycle. According to News services, police stopped the assailant near Lozano's home after the shooting, but let him go. They claimed not to have known he had been involved in a murder. A description of the assailant could have been furnished by the police, who are trained to observe all details. Was this done? How about witnesses?

According to the family members, when police arrived in the Lozano home, they prevented the paramedics from ministering to the victim, despite their statement "that they thought they could save his life"! The police claim that "evidence might be destroyed" rings untrue when compared to the possibility of saving a life.

Lozano's three mile long funeral procession was a demonstration not only for the arrest and conviction of those responsible for the killing, but also to reaffirm all working peoples' commitment in the struggles for jobs and peace.

The National Office of Jobs has announced that the national conference of unemployed workers, July 2-4, will be dedicated to Lozano's memory for his work in fighting for jobs.

Alderman Danny Davis, of the 29th ward, said that "strange circumstances surrounding Loza-

no's death demands that every stone be unturned in a complete investigation."

SUPPORT TO EXPELLED NICARAGUAN DIPLOMATS

THE EXPULSION of the Nicaraguan diplomats did not serve to discredit Nicaragua — but our country — as most regarded the action aimed at isolating Nicaragua, and setting the stage for still further military intervention.

The consulates were given an unprecedented 24 hours to close their doors. Consular officials were ordered out of the country by 4 P.M. June 8th — orders were issued June 7! More than 50 other diplomats and their families were told to leave by midnight, June 10.

Friends of Nicaragua were called on an emergency basis to help move files and furniture out of the consulates.

To show their support, in Los Angeles, 150 people came to the airport on a few hours' notice, to bid goodbye. In New York City more than a hundred friends came to a farewell reception.

The closing of the consulates will make travel between the two countries more difficult, and will prevent Americans from seeing for themselves the truth about the revolution in Nicaragua. It will not aid America's image as a defender of "human rights."

PATCO — Air traffic controllers — struggles continue despite the fact that their strike made headlines **two years ago.** Union leader Gary Green of Fort Worth, Tex. went to prison in May to serve a three month term for his participation in the strike.

Two other PATCO strikers in Texas were also to start prison sentences soon. The union struggle of the air traffic controllers is far from over. A new organization, USATCO, was formed in 1982 by former PATCO members. Membership now stands at 1,875, and is growing. The group is pursuing the struggle of the striking controllers and is planning a drive for certification as the official air controllers' union.

The 1981 attack on PATCO must never be forgotten, and the 1983 struggle of the air controllers must be supported. Solidarity for USA — not Poland!

JOBS, PEACE AND FREEDOM MARCH

Over 500 organizations and prominent individuals have endorsed the **20th Anniversary March for Jobs, Peace and Freedom**, to be held in **Washington, D. C., Aug. 27th.**

It receives its name from the historic nation-wide March on Washington in August 1963 which was addressed by Dr. Martin Luther King, Jr., and which resulted in the passage of the Civil Rights Act of 1963.

This is to be one of the largest demonstrations held in Washington demanding jobs, peace for the millions of unemployed, who have lost all hope of securing jobs in a nation obsessed with military build-up at the expense of every social and economic agency for its citizens.

Organizing efforts have been set up in over 70 cities to build for this significant event. Among the supporters are a significant list of national and local Black elected officials, civil rights organizations, churches, peace groups, women's

Detroit, Mich.

Cikagiečiai

Kadangi Teofilė Masienė susilaužė koją ir ją turi gipse, aplankyt ją atvažiavo iš Cikagos "Vilnius" redaktorius S. J. Jokubka su žmona Onyte ir su Jonu Patecku. Jie visi trys lankėsi pas draugus Stanley ir Bernice Gentry, kurie gyvena Union City, Michigan. Susitarė ir birželio 11 d. visi penki atvažiavo į St. Clair Shores. Kadangi tą dieną detroitietis Vincas Kirvela turėjo išskristi į Tar. Lietuvą su "Laisvės" ekskursija, tai pabendravę prie St. Clair ežero, visi važiavo atsiveikint su Vincu Kirvela lėktuvų stotyje. Paskui visi penki svečiai iš Cikagos ir Union City sugrįžo atgal į Union City, o ant rytojaus čikagiečiai sakė važiuos atgal į Cikagą ir į darbą prie laikraščio "Vilnius". Nors trumpai, bet buvo malonu pasimatyt ir pabendraut su tokiais garbingais svečiais.

Svečias iš Kalifornijos

Birželio 6 d. vakare buvo staigmena girdėt balsą Walterio Dorino, kuris dabar gyvena San Diego, Kalifornijoje, netoli savo sūnaus daktaro, marčios ir anūkų. Walteris sakė lankosi Detrote pas sesers dukrą Frances ir jos šeimą, bet negali aplankyti draugų, nes yra pasirengęs birželio 7 d. važiuoti į Kanadą aplankyti kitus gimines ir draugus. Sakė važiuos į Hamiltoną ir Torontą.

Walter Dorinas yra buvęs čikagietis. Jis ir jo žmona Josephine daug dirbo prie chorų ir pažangių organizacijų bei "Vilnius". Kuomet susirgo jo žmona, nusikraustė į San Diego, Kaliforniją, kur jo žmona daug metų sunkiai sirgo, bet pagaliau numirė 1981 m. gegužės 18 d. Josephine (Bačkutė) Dorininė buvo gera dainininkė Cikagos choruose, gera artistė operetėse ir veikaluose.

Mirė Grebliko žentas

Birželio 8 d. 8:30 val. vakare Fordo ligoninėje, Detrote, mirė Julius Grebliko žentas Donald Irwin. Jis buvo 68 metų amžiaus, turėjo blogą širdį. Nors jis gyvena St. Petersburg, Floridoj, bet buvo pas Detroito Fordo ligoninės daktarus, taipgi pas daktarus Texas

valstijoje. Ir niekas negalėjo jam pagelbėti. Velionis paliko dideliame nuliūdime žmoną Laura Greblikūtę Irwin, dvi dukras, vieną sūnų ir tris anūkus. Beje, Julius Greblikas gyvena St. Petersburg, Floridoj. Daug metų buvo Detroito gyventojas, ir jį detroitiečiai neužmiršo.

Operacija

Gavome žinių iš St. Petersburg, Floridos, kad pažangietis Julius Greblikas pasidavė į Gainesville, Fla., ligoninę ir ten jam bus padaryta akies operacija. Turės "cornea transplant". Tikima, jog jis galės gerai matyti. Mes visi to jam ir linkime.

Bowleriai užbaigė

Pagaliaus Detroito LDS bowleriai užbaigė savo sezoną. Užbaigimas buvo bankete, kuris įvyko birželio 4 d. Detroito Lietuvių Klubo patalpose. Dalyvavo apie septyniasdešimt žmonių, buvo visokių gėrimų ir skani vakarienė. Išdalinta visokių laimėjimų pinigais ir kitomis dovanomis. Vėliau sekretoriui-izdininkui Alfons Rye buvo patiekta dovana: mašinėle grojimui juostelių (tape recorder), tai už jo nenuilstamą ir sunkų darbų tvarkant bowlerių lošimą ir pinigus. Išrinkta ateinančio sezono valdyba pirmininkas Vytautas Petruelis, vice-pirmininkas Kęstutis Garelis, sekretorė-izdininkė Marie Servial. Naujas sezonas prasidės rugsėjo 17 d. 6 val. vakare Mercury Lanes. Visi susirinkusieji Klube bendravo, kalbėjo, šoko prie juostelės muzikos.

Susirinkimai

Atėjo vasara, ir dvi organizacijos pertraukė savo susirinkimus iki rudens. LDS 21 kp. turėjo savo paskutinį susirinkimą birželio 12 d. Sekantis susirinkimas bus spalio — October 9 d. 11 val. ryte.

Detroito Moterų Pažangos Klubas taipgi pradėjo vasaros atostogas. Sekantis jų susirinkimas bus sekmadienį, spalio 9 d. 12 val. dieną.

Tik Detroito Lietuvių Klubas nepertraukia savo susirinkimų, kurie būna kiekvieno mėnesio ketvirtą sekmadienį. Klubo nariai yra prašomi dalyvauti Klubos susirinkimuose per visą vasarą. **Stefanija**

groups and unions.

A LETTER TO THE "SO. ILLINOISAN" NEWSPAPER

[Excerpted]

ANTI-VIETNAM PROTESTORS WERE ALSO HEROES

Editor, Southern Illinoisan:

Memorial Day, 1983. I have watched the news and read the papers, and am struck by the new patina that is being cast over the Vietnam War. It was a dirty, unpopular, unjust and unjustified war, a war that caused an entire generation of young people, and many of their elders to rise up in rebellion against it.

The veterans of that war were deeply damaged by it, not only because any modern war is a dreadful experience, but because for most of these boys, this war had no redeeming cause.

In our national attempt to heal the wounds caused to the veterans of this war, . . . I am concerned that the true heroes of that era have been forgotten, and left behind.

THESE ARE THE THOU-

SANDS OF YOUNG PEOPLE WHO RISKED THEIR LIVES AND THEIR FUTURES FIGHTING TO END THIS WAR, AND BRING THEIR FELLOW YOUNG PEOPLE HOME. (My emphasis — nds.) They suffered beatings by police and right wing thugs, legal and other harassment, ridicule and disapproval by peers and parents. Many were forced to flee their homeland and make new lives in other nations. Some — including those at Kent State and Jackson State — died.

Without the militant and sustained actions by these thousands of courageous dissidents the war would have dragged on longer, and many more young men would have returned as names to be memorialized.

As the United States appears poised on the brink of another un-winnable adventure — this time in Central America — it is important to recall the bitter lessons of Vietnam, that we not repeat the errors.

A. Baker

Carbondale, Ill.
Vilnis, 1983 liepos 7

Atviras laiškas "Vilnius" redakcijai

Gerb. draugai:

Kai pokario metais mūsų mieste pradėjo atsirasti dypukai, jų susirinkimuose bei parengimuose labiausia man krito į akį apkūnis plika galva, vidutinio amžiaus dypukas. Į akį krito jis gal dėl to, kad jo galvos plaukai nebuvo nuskusti, o visiškai jų neturėjo, plikė spindėjo tarsi būtų buvusi riebaluota. O be to dar, jo nosis ir veidas buvo labai panašūs į Chruščiovo.

Po kiek laiko dypukų susirinkimuose bei parengimuose pradėjau jį matyti vis rečiau ir rečiau. Būdavo, kad ir ateina, visuomet tykus, ramus, nuo kitų atsiskyres, sėdi sau vienas ir klausosi ką susirinkime kiti diskutuoja, taria, šnekasi, juokauja.

Iš vieno jo pažįstamo sužinojau, kad jis įsidarbines Elektros kompanijos fabrike, dirbęs naktimis ir jau turįs užmiestyje nusipirkęs namelį su dideliu daržu, aptvertu karčių tvora. Girdi, — naktį fabrike, o dieną paislėjęs tupinėja apie namelį, tai krapštosi darže vienas.

Vadinasi, viengungis: — jo pažįstamo paklausiau.

Turėjo Lietuvoje žmoną, bet prieš kelerius metus mirė. Kaune turi dukterį, o čia Amerikoje vienas kaip pirštas, neturi jokių giminių.

Daugiau apie jį ir nesiinteresavau, o metų bėgyje buvau bepradedas jį ir pamiršti. Bet štai mano nuostabai prieš porą mėnesių atėjo pas mane atvykusi iš Lietuvos jo duktė. Kai išišnešėjom, pasirodė, kad ji iš Lietuvos atvyko tėvo iškviesta asmenine viza jį ligininėje karšinti.

Vargšelis, — duktė pradėjo aimanuoti, — gydytojais sako keturiolika dienų begyvens, serga krauro vėžiu, — ir pradėjo jį verkti.

Guodžiau moterį, apgailestavau, kad jo toks likimas, nors jo, to plikio dypuko asmeniškai nepažinojau, o tik iš matymo. Kai moteris nusiramino, nusišluostė ašaras, ėmė pasakoti man, ko ji pas mane atėjo.

Jau trečias mėnuo kaip kasdien jį lankau ligininėje, — ji pasakojo, — geras, mielas senukas, bet tie jūsų dypukai sumaisė jam protą.

Kokie mūsų dypukai! — aš nustebau.

Atsiprašau, ne jūsų, o tie vaduotojai.

Sumaisė jam protą? — aš nesupratau, ką ji nori tuom pasakyti.

Nežinau ar tamsta žinote, — ji tęsė pokalbį nebesijaudindama, — tėvas turi namelį, nemažą daržą, banke irgi keleta tūkstančių. Žinoma, nekoks turtas, bet turtas. Visą testamentą turi užrašęs "vadavimui" ir perrašyti testamentą man bijo.

Ko jis bijo? — paklausiau.

Girdi, pardavusi jo namelį, jeigu pinigus parsivešiu namo, tai bolševikai Lietuvoje iš manęs atims, — aš nusikvatojau, ji taip pat nusijuokė.

Keistuolis, — mane vis ėmė juokas.

Nekeistuolis, tamsta, — ji rami ėmė man pasakoti, — o tų "vaduotojų" visokiasius melų ir nesąmonių apie Lietuvą tiek pripumpotas, kad netgi netiki savo dukrai. Štai ir atėjau pas tamstą patarimo, kas daryti su juom. Gaila, kad viskas paliks tiems sukčiams, tam jų "vadavimui". Keliolika tūkstančių dolerių yra pinigai.

Išties, uždavinys buvo sunkus, mano galva neišnešė, ką ji turėtų daryti, kad tėvo palikimo nepasi-grobtų reakciniai nacionalistai.

Mano nuomone, turėtumet kreiptis pas advokatą, — aš jai patariau.

Turiu tokį lietuvių advokatą, bet jis tų "vaduotojų" žmogus, — moteris lyg nuliūdo ir lyg ėmė aimanuoti.

Ką advokatas sako?

Girdi, tėvas jau nepilno proto ir naujas testamentas būtų bereikšmis.

Kodėl nepilno proto?

Bijo, jog iš manęs Lietuvoje parsivežtus pinigus bolševikai atims.

Betgi iš jūsų niekas nieko neatimtų, jeigu parsivežtumet!

Žinoma, ne, — ji pakiliu tonu ėmė kalbėti, — kiek žmonių atvyksta iš Amerikos, yra netgi atsitikimų, kad svetimi atveža palikimus ir niekas iš jų neatima.

Toliau ji man papasakojo kaip už atvežtus palikimus bei prisiųstus per banką keli jai žinomi Kaune nusipirko automašinas, kolektyviniame name butus, o vienas jos pažįstamas nusipirko už miesto netgi namelį.

Snekėjomės dar gerą valandą. Ir priėjom išvados, kad ji turi kreiptis pas rimtą advokatą amerikietį, pažangių nuotaikų advokatą, o ne koki reorgišką lietuvių advokatą. Vieną tokį gerą advokatą jai netgi rekomendavau.

Kaip jai su tuo mano rekomenduotu advokatu sekėsi, tai jau kitas reikalas. Bet štai šiomis dienomis ji vėl atėjo pas mane. Buvo linksma, žvali.

Pavyko? — paklausiau.

Laimėjau, — mergina iš džiaugsmo net mane senį pabučiavo.

Pasišnešėjom dar. Atsisveikinom ir aną ketvirtadienį ji išvyko atgal į Lietuvą laimėjusi tėvo palikimą.

Skaitytų

J. URMONIENĖ IŠVYKO Į COLORADĄ

Teko sušnekti su drg. Julija Urmoniene ir iš jos sužinoti, kad birželio 29 d. išvyksta į Denver, Colorado, pasisvečiuoti pas savo anukę Sandra, kuri baigusi aukštąjį mokslą Čemijos inžinierės įsidarbino Goldon, Colo., visai arti Denver.

Julija sakė, kad pasisvečiuos 15 dieną ir grįš į namus. Priedo, ji pasidžiaugė, kad kelionei bilietą nupirkusi dukra su žentū.

Reikia tikėtis, kad Julija, grįžusi iš viešnagės, parašys išpuodžius, ypatingai, kad tą apylinkę pavasari buvo užvertęs neribotai gilus sniegas. Lauksime jos išpuodžių. Linkime jai malonios viešnagės.

Vilnietė

BUVO NUVYKĘ Į ARIZONĄ

Plačiai žinomų Helen ir Bob Bordnerių sūnus Robert yra aktyvus ledo rutulio sportininkas. Ryšium su tuo jis gavo stipendiją mokyti Arizonos kolegijoje. Tėvai, norėdami matyti kokioje kolegijoje mokysis, buvo nuvykę pamatyti, drauge vyko ir sūnus.

Nebuvo trumpa kelionė automašina, bet buvo ko pamatyti, kelionės metu, pasigrožėti. Savo išpuodžius iš kelionės, be abejo, papasakos ir pasidalyš su laikraščio skaitytojais vėliau. X.

Laiškai ir parama

Hot Springs, Ark.

Dearest Nellie!

Enclosed is check for \$50.00 to cover the following contribution made by Peter Sankus: \$40.00 to the "Vilnis" fund 10.00—Subscription

According to your mailing listing, his subscription is paid to the year 1984, but he still wants to pay for an additional year.

This man is 92 years old and is a staunch supporter of the "Vilnis." To read it, he has to use a magnifying glass. You never have to ask him, he gives voluntarily. A very likeable person, but pressured with the inequities of age.

Now a little about ourselves: Benjamin developed such a severe weakness in his legs, that after seven therapeutic treatments in one of our famous bath houses and a digital subtraction angiogram taken as an out-patient in one of our local hospitals, his doctor thought it a good idea to place him in the Levi National Arthritis Hospital for two weeks. He has been there since June 3rd.

This hospital is sponsored and maintained by the Bnai-Brith organization, and people come from all over for its benefits. Time will tell if it benefits Ben. The angiogram showed Ben has an arterial blockage between 30 and 40 per cent, and is not bad enough at this point to require surgery. It has to be over 50 per cent. Another inequity!

Our best regards and love to you, Louis, and all the "Vilnis" staff for your devotion and loyalty for getting this paper out.

Mildred Kubilius

Freesoil, Michigan

Gerbiama "Vilnius" Administracija; Siunčiu "Vilniai" \$90.00 atšvėdama savo devyniasdešimtą gimtadienį, ir linkiu, kad "Vilnis" ilgai gyvuotų.

Su aukšta pagarba,
Anna Stakėnienė

St. Petersburg, Fla.

Miela Nelle,

Cia yra "Vilnius" sveikinimas suvažiavimui, nors ir pavėluotas:

J. ir M. Miller,

St. Petersburg, Fla. \$20.00

Adele Pakalniškiene,

Tallahasee, Fla. 20.00

J. ir S. Gard,

New Port Richey, Fla. 5.00

Viso \$45.00

Julia Andrulis

Springdale, Pa.

Mylimi Draugai,

Rasit čekį už \$35.00, dėl atnaujinimo prenumeratos \$12.00, o \$23.00 dovana.

Likit sėkmingi,

Romualdas Maslavas

St. Petersburg, Fla.

Miela Nelly:

Cia yra čekis, auka "Vilniai" nuo "Vilnius" "draugas". Taip parašykite kai dėsitate aukas į laikraštį. "Vilnius" "draugas", \$1,000.00.

Rytoj, aš išvežu savo šeiminką į Gainesville, Fla. ligoninę. Jam darys akies operaciją. Idės naują Cornea. Jis yra aklas, turi glaucomą ant abiejų akių. Viena jau visai užtraukta, nieko negali padaryt. Kairoji dar turi mažą šviesą. Aš su juo būsiu visą savaitę. Šiaip viskas man gerai. Už tai aš negalėjau būti "Vilnius" suvažiavime. Jo vieno negaliu palikt.

Nežinau, ar jis pasveiks iki aš važiuosiu į Lietuvą.

Linkėjimų jums visiems

Julia Andrulis

Gerb. Jonai:

Cia siunčiu čekį sumoje \$40.00 kaip auką iš Detroito pasveikinimui "Vilnius" šerininkų suvažiavimui. Atvežiau \$470.00, o dabar \$40, tai viso iš Detroito yra \$510.00. Aukavo sekanti:

Frank ir Sophie Nakas \$20.00

Alfons ir Jean Vane 20.00

Viso \$40.00

Labai ačiū, kad pagelbėjai Jean Vane važiuot su "Vilnius" ekskursija į Lietuvą. Jie labai dėkingi, ir todėl aukavo.

Stefanija

TARP MUSU

— Teko dalyvauti Anthony Cherman šermenyse. Ta proga buvo malonu susitikti su Marcelle Wassel, baigiančia atsigauti iš po operacijos, taipgi su Antanina Butkis, Frances Rimdzius, su France ir jos vyru Ed Jordan.

— Per Kapinių Puošimo šventę su savo vyru Lou buvome nuvykę į West Frankfort, Ill., i 55-ųjų metinių minėjimą mano vidurinės mokyklos baigimą. Buvo apsisistoję pas Mary Palevich, Herrin, Ill.

— Visų žiniai, plačiai žinoma Mary Hihasonok, persikėlė gyventi į kitą vietą, jos dabar adresas yra: 2128 N. Maplewood, Chicago, Ill. 60647. Kaip žinia, jos sveikata pastaruoju metu nepergeriausia.

— Gyvenantys Folsom, Pa., Walter Pozer ir jo žmona Emily per Memorial Day buvo atvykę į Čikagą. Kadangi aš su savo vyru Lou buvome išvykę į pietinį Illinojų, tai ir neteko su jais susitikti.

— Nemaža laiko nieko nebuvo girdėti apie philadelphietį Jo Kalauska, savo laiku aktyviai veikusi Philadelphiaje už taiką. Siomis dienomis laiške jis apgailestauja

dėl mano ligos ir linki "Vilnius" kolektyvui sėkmės.

— Dažnai tenka klausytis laikraščio skaitytojų aimanavimų, kad laiku negauna "Vilnius". Birželio 16 d. J. Urmonienė paskambino kad dar negavusi birželio 9 d.

laidos. Kreipėsi į paštą. Atsakymą gavo, jog laikraštis esąs lau laikraščio krepšyje. Kai atėjo laikraštis, laikraščio krepšyje neturėjo. Vadinasi, kad laikraštis nepristatomas laiku, kaltas ne tik laikraščio.

— Lankydamasi West Frankforte aplankiau lietuvių kapines. Ta proga Mary Palevich nuvežė gėlių ant savo velionies vyro kapo.

— Svečiuojantis West Frankforte teko aplankyti draugę Anna Dranginis. Nors ji jau 90 metų, bet kaip mane, taip mano vyrą Lou atpažino.

— Philadelphietis Joe Kazlauskas rašo, kad jų mieste i mero vietą kandidatuoja juodaodis kandidatas. Laukia, ar ir Philadelphiaje bus taip, kaip Čikagoje, kai juodaodis laimėjo rinkimus. Nellie

11

Daugiau negu malonus susitikimas

Vykdamas į viešnagę Tarybų Lietuvon, 1959 m. sutikau jauną, tik baigusią vidurinę mokyklą mergaitę Ireną Babarskaitę. Ji pasakė, kad gimusi Argentinoje, o paaugėjusi, su tėveliais atvykusi į Jungtines Amerikos Valstijas. New Yorke baigusi vidurinę mokyklą. Jos tėveliai leidžia ją aplankyti jų gimtąjį kraštą Tarybų Lietuvą.

Pirmiausia pasakysiu, kad ši jauna mergaitė pasižymėjo neįprastu mandagumu ir malonumu. Ji bandė visiems kuo nors padėti ir maloniai nusišypsoti. Mažai tokių jautrių ir apskurčių jaunuolių sutinki mūsų šalyje Amerikoje. Jos toks malonus draugiškumas ir jautrumas ilgai pasiliko mano mintyse ir nekarta, prisiminiau tą malonią pažintį.

Visai netikėtai ir nenujaustai šių metų gegužės 15 d. laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavime sutikau Onutę Babarskienę ir jos malonią dukrelę Ireną Trivis. Tie 23 metai jos grakštumo ir malonumo nepakeitė, jei neskaityti, kad jau subrendusi ir pati augina porą dukrų. Iš jos sužinojau, kad auklėja šeima ir kartu profesoriauja Kalamazoo, Mich. kolegijoje, kur dėsto prancūzų kalbą.

Daug ko turėjome pasikalbėti ir prisiminėme tą mielą viešnagę T. Lietuvoje. Irenos mamytė, gyvenama New Yorke, daug veikė pažangiose organizacijose. Dabar apsigyvenusi pas dukrą ir jos šeimą Kalamazoo, Mich., pasižadėjo dukros pagalba, dažniau apsilankyti pas čikagiečius ir įsirašė į Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugiją.

Laikas neišdilo malonios pažinties, apie kurią neiškenčiau nepasidalinus savo džiaugsmu su "Vilnies" skaitytojais.

J. Urmonienė

Šaunus pobūvis mokslo baigimo proga

Zymus sportininkas ir jau suspėjęs užsitarnauti įvairių trofėjų Robertas Bordner (Helen ir Bob Bordnerių sūnus) baigė vidurinę mokyklą su atsižymėjimu. Jo tėveliai suruošė jam šaunią puotą birželio 4 d. Sukvietė nemažą skaičių jo ir savo draugų, kuriu tarpe buvo Elenutės brolis Charles (Kazimieras) Pažarskis ir jo žmona Lilia, taipgi jų dukra Viktorija su vyru. Pažarskai daug metų kaip apsigyveno Wisconsin valstijoje ir retai mes juos matome. Tai buvo tikrai malonu juos susitikti ir pasikalbėti.

Po šaunių vaišių ir gražių kalbų skambėjo įvairios dainos. Tokių šaunių pobūvių retai būna, nes pas senesnio amžiaus žmones jau nesimato jaunatviškos nuotaikos.

Visi linkėjo jaunam moksleiviui toliau tęsti mokslą ir būti naudingi ne tik sau, bet ir savo kraštui bei darbo klasei.

Negaliu praleisti nepažymėjus, kad Elenutės sveikatos stovis nepergeriausias. Ji vis turi nesmagumo su ta pažeista koja ir prisibijo, kad gali tekti dar pergyventi rimtą operaciją. Linkėtina Elenutei visiško pasveikimo.

J. Urmonienė

VYKS FESTIVALIS ČIKAGOJE

Po ilgokų debatų prieita prie susitarimo, kad rugpjūčio mėnesį bus suruoštas festivalis Soldiers Field stadione. Pirmiau buvo ruošiami festivaliai Navy Pier patalpose, bet dėl esamos netvarkos, kurios pataisymas pareikalautų nemažai pinigų, pakeista vieta.

12

Antano Litvino užuojautos

Plačiai žinomas čikagietis pažangietis ir "Vilnies" ekspeditorius Antanas Litvinas. Jis yra Ispanijos civilinio karo ir II Pasaulinio karo veteranas. Ne vieną jis atsimena savo kovos draugą, kritusį apkausoje nuo priešo kulkos. Ne vieną yra gelbėjęs sužeistą, jis pats irgi ne kartą buvo sužeistas.

Ryšium su Memorial Day prisimindamas visa tai, Antanas Litvinas pažangių amerikiečių laikraštyje "Daily World" birželio 11 dienos laidoje įdėjo prisiminimą, kuris skamba taip: In memory of fallen comrades in the Spanish Civil War and World War II.

Ta pačia proga įdėjo ir prisiminimą velionio Antano Bimbos bei užuojautą jo našlei Ilsei.

Tai ne vienam mums pavyzdys, kad ir draugai pažangiečiai amerikiečiai mato, jog atsimename savo asmeninius ir idėjos draugus, jų nepamirštame ir einame jų keliais.

Bravo, Antanas Litvinai! X.

PASIGENDAME U. JUODAITIENĖS

Per eilę metų mes matėme spaudoje dažnai minint drg. Uršulės Juodaitienės vardą. Kur tik buvo koks svarbesnis renginys bei sueigėlė, ten U. Juodaitienė darbuosi prie paruošimo užkandžių. Ypatinai ji per daugelį metų buvo gera "Vilnies" direkcijos narė bei šeiminkė, taipgi Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos pirminkė. Pasiteiravau, kodėl mes nematome jos vardo spaudoje. Sužinojau, kad ją smarkiai suspaudė nelabasis artritis. Priedui jaučia kokią tai svaigulį, taip kad niekur negali iš namų išeiti. Dukros prižiūri ją ir, gydytojų patvarkymu, neleidžia vienai niekur eiti, nors kartais mažiau jaučia tą svaigulį.

Uršulė per tiek daug metų dirbusi ir visur dalyvavusi, labai jaučia vienumą. Būtų gražu, kad draugės jai paskambintų telefonu arba parašytų laiškutį ir tuo būdu sumažintų tą neribotą ilgėsį.

Jos adresas ir telefonas: Mrs. U. Juodaitis, 4702 So. Avers, Apt. 201, Chicago, Ill. 60632; telef. 890-9368.

Linkėtina mielai draugei atgauti jėgas ir vėl dalyvauti su mumis veikime pažangos labui. Vilnietė

Pasigrožėjome kinų paroda

Marquette apylinkėje veikia senyvo amžiaus piliečių klubas. Jo dėka dažnai tenka pasidairyti po įdomias vietas. Štai, birželio 10 d. viso gero 48 žmonės susėdome į autobusą ir pasukome į Mokslo ir Industrijos muziejų, kuris randasi 57 Str. arti Michigan ežero. Tikslas buvo tame muziejuje pamatyti kinų meno parodą. Parodoje išstatyta įvairių meno kūrinių, kurie siekia net 7000 metų amžiaus. Daugelis jų medžio drožiniai.

Pasigrožėję meno paroda, pasivalgėme kinietiškus pietus, kurie buvo iš anksto užsakyti visai mūsų grupei. Tuo pačiu autobusu grįžome.

Kinų paroda tęsis iki spalio 2 dienos. Kas turi laiko ir domisi senovišku menu, turėtų parodą aplankyti ir susipažinti su kinų tautos praeitimi bei jos menu.

J. Urmonienė

Aplankėme B. Povilionienę

Birželio 8 d. vykome aplankyti ilgametės roselandietės ir pažangių organizacijų buvusios narės drg. Bessie Povilionienės, kuri jau ilgokas laikas randasi slaugymo namuose Delton, Ill. Vykome trijuose. Frank Puodžiukas vairavo auto-rašną, o mudvi su Mary Tampkins žiūrėjome pro automašinos langus ir grožėjome puikiais pavasario vaizdais bei žaliuojančiais medžiais.

Radome Bessie puikiai nusiteikusi. Jau nesiskundė ilgesiu. Anot jos, jau priprato prie aplinkos ir įsigijo nemažai draugų. Ji pasidžiaugė, kad velykų švenčių proga jos posūnis su žmona buvo parsivežę į namus, kur maloniai praleidusi laiką.

Kas svarbu, tai nežiūrint, kad didelė metų našta slegia jos pečius, bet jos aiškus protavimas ir rūpestis laikraščio "Vilnis" reikalais tikrai sveikintinas.

Malonu buvo pasimatyti ir pasidalinti mintimis su miela Bessie. Mudvi su Mary Tampkins esame dėkingos drg. Frank Puodžiukui už suteiktą malonios transportacijos.

J. Urmonienė

W. SLENCH SĖKMINGAI SVEIKSTA

Prieš geroką laiką Walteris Slench pergyveno akies operaciją, dėlto jo nematėme Kapų puošimo dienos iškilmėse. Smagu pranešti, kad operacija pilnai pavyko ir Walteris vėl visur gali dalyvauti ir jau ima pamiršti apie pergyventą operaciją.

Smagu jį matyti susveikusį.

J. U.

M. KIRSTUKIENĖ RIMČIAU NESVEIKUOJA

Teko sušnekti ir patirti, kad nuoširdžioji pažangietė ir savo laiku daug dirbusi pažangiose organizacijose Marytė Kirstukienė vis labiau ima prarasti regėjimą. Ji vėl buvo nuvykusi pas akių gydytoją, kuris pasakė, kad nėra galimybės sulaukyti regėjimo praradimą. Ji sako, kad dėl savęs ji jau tiek daug nesijaudina, bet kad ir jos dukrai teks kryptis pas gydytoją dėl vienos akies regėjimo.

Gaila, kad tokiai nuoširdžiai draugei, sulaukusiai gražaus amžiaus, tenka tiek skaudžių valandų pergyventi.

Jos buvusios draugės ir bendražygės turėtų nors pasikalbėti laišku ar telefonu. Jos adresas: Mrs. Mary Kirstukas, 24 W. 475 Wellington St., Naperville, Ill. 60540; telefonas 355-3937.

Nuo savęs linkiu mielai draugei ištvermės ir susiramino, taipgi nenustoti vilties, kad dalykai gali pagerėti.

Vyšnutė

M. Rutkauskienė svečiuojasi Cikagoje

Būvusi čikagietė, bet per keletą pastarųjų metų pastoviai apsigyvenusi St. Petersburg, Fla., Mikalina Rutkauskienė atvyko pasisvečiuoti į Cikagą. Ji čia turi net dvi dukras gyvenančias su šeimomis. Viena gyvena Calumet City, o antroji Beverly Hills.

Viešnia sakė, kad nuotaikingai leidžianti laiką Cikagoje ir nesiskuba grįžti į Floridą. Matomai, jai tinka musiškis vasaros oras.

Malonu buvo pasikalbėti su miela viešnia.

J. Urmonienė

MIRĖ LDS NARIAI

Nuo balandžio 27 d. iki gegužės 26 d. mirė šie LDS nariai:

Anna Petrilla mirė sulaukusi 87 m. a. priklausė LDS 139 kp. Cikago, Ill.

Frances Olson mirė sulaukusi 85 metų amžiaus. Priklausė prie LDS pavieniai. Gyveno Longwood, Fla.

Agota Mockaitis mirė sulaukusi 86 metų amžiaus, buvo narė LDS 84 kuopos. Gyveno Wheeling, W. Va.

Joe Edidintas mirė sulaukęs 94 metų amžiaus. Priklausė pavieniai. Gyveno Westville, Ill.

MIRĖ LIETUVIAI

Birželio 3 d. mirė Ona Stukienė-Radėnaitė, pagal pirmą vyrą Brazdžionienė, sulaukusi 63 metų, gimus Lietuvoje, Panevėžio apskr., Seduvos valsč. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Birželio 8 d. mirė Robertas Majauskas, sulaukęs 85 metų, gimęs Lietuvoje, Pajavonių valsč., Jakiškių kaime. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Birželio 8 d. mirė Elena Abramikas, sulaukusi 75 metų, gimusi Lietuvoje. Gyveno Sauk Village, Ill.

Birželio 8 d. mirė Juozas Tautvila, teisių ir ekonomikos daktaras, gimęs Lietuvoje. Gyveno Gary, Ind.

Birželio 9 d. mirė Felicija Modestavičienė-Kersnauskaitė, sulaukusi 82 metų, gimusi Kaune. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Birželio 12 d. mirė Elzbieta Vaišvilaitė, sulaukusi 81 metų, gimusi Lietuvoje, Tauragės apskr., Šilalės valsč., Amerikoje išgyveno 33 metus.

Birželio 14 d. mirė Jadvyga Putrienė-Maciūtė, sulaukusi 76 metų, gimus Lietuvoje, Kretingos apskr., Petrikaičių kaime. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Birželio 14 d. mirė Kazimieras Narbutas, sulaukęs 63 metų, gimęs Lietuvoje, Kretingos apskr., Gargždžių parapijoje.

Anthony Cherman

SUN CITY WEST, ARIZ.

Mirė 1983 metų birželio 11 dieną, sulaukęs 83 metų. Persikėlęs iš Berwyn, Illinois, Arizonoje išgyveno ketverius metus. Mirė Arizonoje ligininėje staigiai nuo širdies priepuolio.

Velionis priklausė Ex-Mainerių klubui ir Cicero lietuvių chorui. Nuliūdime paliko žmoną Betty, brolėną Albert Cherman (Arlyn) ir jų sūnų, gyvenančius Kalifornijoje; svaines Josephine (Anton) Lugo ir Natalie (Stanley) Gavčės, taipgi gyvenančius Kalifornijoje; uošvį Frank Siauris, gyvenantį Cikagoje.

Velionio kūnas buvo pašarvotas birželio 15 dieną, Vance Funeral Chapel, 1424 S. 50th Ave., Cicero, Ill.

Už velionio sielą religinės apeigos vyko šv. Antano bažnyčioje, ir birželio 16 dieną buvo palaidotas Resurrection kapinėse, Justice, Ill.

Vilnis, 1983 liepos 7